

АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ

www.aktivnipotrebiteli.bg

Храни

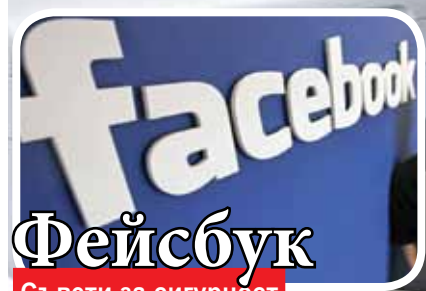
С изненадващо много сол

**Тест на 19 модела
телевизори**

Финанси

Как да се справим в кризата?

Фейсбук

Съвети за сигурност

**Тест на 15 марки
мастилено-струйни
принтери**

**Спорт и
здраве**

Съвети за раздвижване

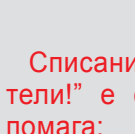
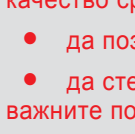
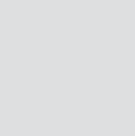
**Защо електрическа
четка за зъби?**

ISSN 1314-0353

9 771312 783004 >

Съдържание

	Актуално	3-4
	Еко шофиране	5
	Девет храни с изненадващо много сол	6
	Как да съхраним гъбите за по-дълго	7
	Финансова криза - как да се справим?	8-9
	Отпадъци от домакинството	10
	15 съвета за повече движение	11
	Сигурен профил	12
	Тест принтери	13
	Тест телевизори	17

Сравнителен тест на 15 марки принтери

За печат на качествени изображения имате нужда от мастилено-струен принтер. Консумативите обаче са скъпи. Дали си струва?

стр. 13-16

Сравнителен тест на 19 модела телевизори

Екранът на един LCD телевизор може да излъчва почти двойно повече светлина в сравнение с този на плазмения. Вижте кой е най-подходящ за нуждите ви

стр. 17-20

Филтър за вода 21

Електрическа четка за зъби 22

Етикетиране на автомобили 24

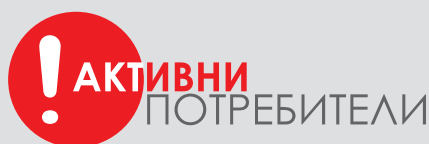
Автогол 25

Как да получите списание „Активни потребители“? 26

Опасни стоки 27

Списание „Активни потребители!“ не публикува търговски реклами. Издържа се само от вашата подкрепа. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта ни от интересите на търговците!

Списание „Активни потребители!“ публикува уникални, експертни и независими изследвания, които ви пестят време и пари. Без вашата помощ то няма да може да съществува! Можете да ни подпомогнете като се абонирате за Списание „Активни потребители“!

Списание „Активни потребители!“ е списанието, което ви помага:

- да получавате най-доброто качество срещу парите си
- да познавате правата си
- да сте информирани за важните потребителски теми

Издание на
Българска национална
асоциация Активни потребители

Изпълнителен директор
Богомил Николов

Редакционен екип
Светослава Банчева
Богомил Николов
Инес Субашка
Радослав Мирчев
Николай Златев

Разпространение
Венета Пейчева

Печат
Алианс Принт

ISSN 1314-0353

За абонамент
www.aktivnipotrebiteli.bg/abonament/

Банкова сметка
IBAN: BG67 FINV 9150 1000 0652 34
BIC: FINVBGSF
Първа Инвестиционна Банка АД,

За контакт
София 1000
ул. „Врабча“ № 26
тел. 02/989 01 06
факс. 02/989 01 07
bnap@bnap.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Braun и Philips изтеглят от пазара опасни сешоари

Потребители, закупили продуктите, могат да ги заменят с нови

Германската фирма Braun доброволно изтегля от пазара сешоар-маша Broun Satin Hair 3 Airstyler (AS 330). Потребителите, които вече са закупили продукта, трябва да го върнат, в замяна на което ще получат безплатно нов и безопасен. Установено е, че при употреба на дефектните сешоари-маши дръжката може

да се разглоби. Това води до оголване на електрическия кабел и до риск за здравето и живота. Потребители, които са закупили сешоар-маша Braun Satin Hair 3 Airstyler (AS 330) с номер на партидата „021“, отпечатан върху дръжката на продукта, могат да се свържат с кол центъра на Braun за замяна на продукта – телефонният номер е: 02/ 832 33 46.

Междувременно друг голям производител - Philips също обяви, че изтегля от пазара и заменя пет модела съвместими сешоари, произведени в периода февруари 2006 г. – април 2011 г. Проблемът засяга уредите със следните продуктови номера:

- Philips Salon Essential Hairdryer HP4930 1100 W Foldable – с продуктов код на производство между 0832-1104;

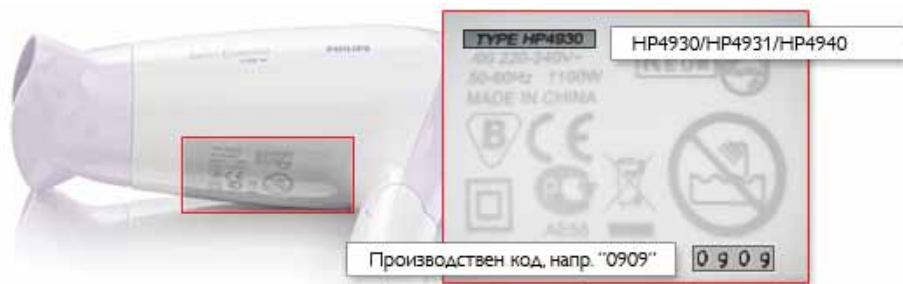
- Philips Salon Essential Hairdryer HP4931 1200 W Foldable – с продуктов код на производство между 0832-1104;

- Philips SalonDry Hairdryer HP4940 1600 W Foldable Dual Voltage – с продуктов код на производство между 0808-1022

- Philips SalonDry Travel Hairdryer HP4829 2000 W Foldable Dual Voltage – с продуктов код на производство между 0606-1115

- Philips Travel Hairdryer HP8296 – с продуктов код на производство между 1008-1115

При сешоарите на Philips риск би могъл да възникне, когато потребителят остави сешоара включен към електрическата мрежа след използването му.

Фалшиви лекарства

Нова директива ще предпазва потребителите

Фалшифицирането на лекарства е престъпна дейност, хазартна игра със здравето на потребителите и тъжен феномен. През 2009 година по границите на ЕС са конфискувани 11.4 млн. фалшиви лекарства, което е с 422% повече спрямо 2006 г. В най-добрия случай тези медикаменти са неефективни

и потребителите харчат парите си на вятър. В най-лошия случай те са смъртоносни. В този контекст Асоциация „Активни потребители“ приветства решението на Европейския парламент, който почти единодушно прие проект за нова Директива за борба срещу фалшивите лекарствени средства. Тя предвижда да се засили сигурността по цялата верига за доставки на лекарства и да се провеждат разяснителни кампании сред потребителите. Основните източници на фалшиви лекарства са продажбите онлайн. Над 50% от медикаментите, закупени от интернет сайтове, са менте. По тази причина продажбата на фармацевтични продукти в интернет ще се регулира. Онлайн аптеките в държавите членки ще трябва да притежават специално разрешение за дейността си от властите. Те задължително трябва да имат лого на заглавната си страница, което да показва, че сайтът е свързан с оторизирана аптека.

Финансово наблюдение

40 европейски организации ще противодействат на банковите лобита

За да неутрализират страховитата мощ за лобиране от страна на финансовите институции, повече от 40 европейски граждански и академични организации учредиха Фондация за финансово наблюдение (Foundation of Finance Watch). Нейната мисия е да гарантира интересите на обикновените хора, които не са достатъчно защитени от финансовото право на ЕС. Потребителите в цяла Европа се нуждаят от такава организация, защото има методи за формиране на лихви или инвестиционни продукти, които дори самите банкови служители не разбират. Подобни практики няма да престанат да съществуват, докато банковата индустрия продължава да доминира при определянето на политики в ЕС. Амбицията на Фондацията за финансово наблюдение е да се превърне в мощен инструмент, който да даде глас на гражданското общество в Европа и да повлияе на политиките при формирането на правилата във финансовата индустрия.

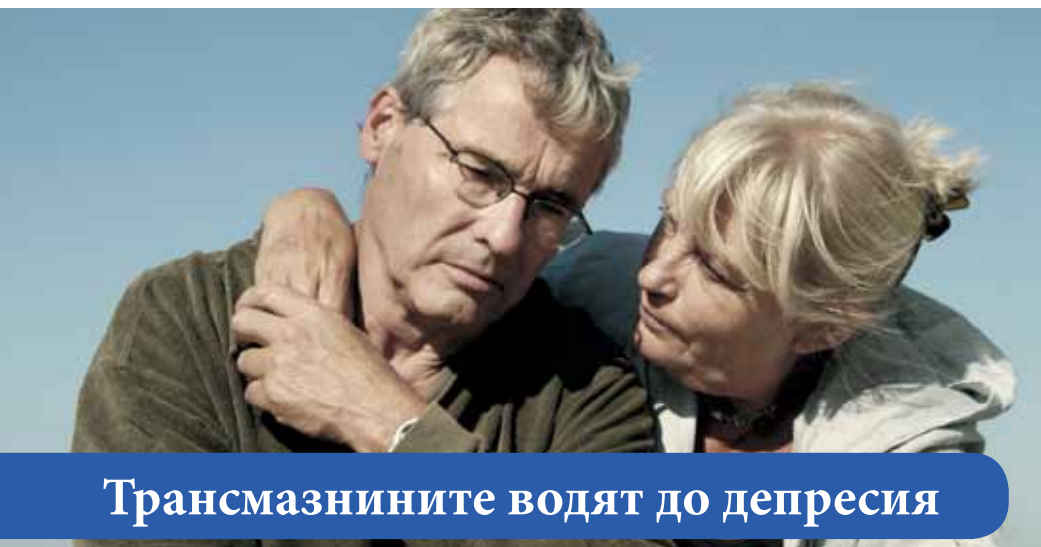
Колективен иск срещу Глобул

Компанията подвежда потребителите с реклама

Комисията за защита на потребителите (КЗП) предяви колективен иск срещу „Космо България Мобайл“ ЕАД. Искът е срещу подвеждаща информация, публикувана на сайта на „Глобул“. На потребителите се съобщава, че при сключване на договор с „Глобул“ за някоя от абонаментните програми Globul Web & Talk, те ще получат неограничен трафик в мрежата на „Глобул“. Според условията на договора обаче, трафикът е неограничен само до

изчерпването на определеното в съответния план количество мегабайти. След това трафикът вече е ограничен.

Според КЗП оповестяването на подобна информация, която не отговаря на действителните условия на програмата, умишлено подвежда потребителите. КЗП е поискала от Софийски градски съд да прекрати тази практика и да забрани на компанията да я прилага в бъдеще.

Трансмазнините водят до депресия

В България ги влагат навсякъде – сладоледи, вафли, торти, чипсове и др.

Консумацията на транс мазнини увеличава риска от депресия, доказателствено полиненаситени мастни киселини и зехтинът намаляват този риск, показва ново испанско проучване. В него са взели участие над 12 хиляди доброволци. При онези от тях, които са приемали храни с високо ниво на транс мазнини, рискът от депресия е с 48% по-висок в сравнение с потребителите, които не са консумирали подобни мазнини. Според същото изследване полиненаситените и мононенаситените мазнини, както и зехтинът са свързани с по-ниска честота на депресия.

Следи от транс мазнини се съдържат естествено в млечните продукти и в месото, но отделно от това производителите ги влагат в храните чрез частично хидрогениране на растителните масла. По този начин растителната мазнина се превръща

в полутвърд продукт с разнообразно приложение.

Транс мазнините са привлекателни за хранително-вкусовата промишленост поради дългия си срок на годност, свойствата им на стабилизатори на вкуса и ниската цена. Според научни доклади обаче те повишават нивата на лошия холестерол, намаляват нивата на добрия холестерол и освен до депресия, водят до сърдечно-съдови заболявания.

Асоциация „Активни потребители“ вече се обяви за забрана на транс мазнините в храните по примера на някои държави в Европа и САЩ. Министерството на земеделието и храните предприе действия срещу влагането на растителни мазнини (включително и хидрогенирани) в млякото, сиренето и кашкавала, но те трябва да се извадят от състава и на другите храни - сладоледи, чипсо-

Крематориум ще отоплява спортен център и басейн

Общински съветници от Великобритания се борят с глобалното затопляне

Общинският съвет в град Редич, Великобритания, предлага топлината от местния крематориум да се използва за отоплението на новите спортни съоръжения и басейн, изградени в съседство на крематориума. Това ще спестява на общината около 14,500 паунда годишно и ще помогне за борбата с глобалното затопляне, посочват съветниците. Според директора на погребална агенция Саймън Томас идеята звучи малко странно и зловещо.

„Едва ли хората ще се чувстват удобно около плувен басейн, който се нагрява поради смъртта на техни близки“, коментира Томас.

От общинския съвет му опонират, че по-добре енергията да се използва, отколкото просто да излиза под формата на топлина и пара от комина и да допринася за парниковия ефект. Критиците заклеймяват предложението като налудно и обидно за местните жители.

ве, вафли, шоколади, банички, бързи закуски и др. Транс мазнините се изписват върху етикетите с различни синоними - хидрогенирани мазнини, втвърдени масла, растителна мазнина, растителни масла и др. В Дания е забранено такива мазнини да се използват в заведенията за обществено хранене, а съдържанието им в пакутираните храни е сведено до минимум. Благодарение на 20 годишните усилия на Дания да ограничи приема на хидрогенирани мазнини, смъртните случаи от исхемична болест на сърцето там са намалели с 50%. Във Великобритания хранителната индустрия се "самосезира" в началото на 2007 година след публикации за вредата от транс мазнините в медицински издания. Най-големите производители обявиха, че ще прекратят добавянето на хидрогенирани мазнини в продуктите си и го изпълниха. В Ню Йорк и Калифорния има пълна забрана такива мазнини да се използват в ресторантите и заведенията за бързо хранене. В Чикаго ограниченията са частични, но повечето щати работят активно в посока намаляване на ползването и забрана на транс мазнините.

Еко шофиране!

*Създайте си стил, който да ви пести пари
и да щади околната среда, съветва сайтът Dolceta.eu*

Когато ви се налага често да използвате автомобил, а искате да дадете своя принос за намаляване на въздействието му върху околната среда, винаги има какво още да се направи. Една от възможностите е екологосъобразното управление на автомобила, известно като „еко шофиране“.

Еко шофирането е стил на шофиране, който се характеризира със следните предимства:

- Повишава сигурността на пътя.
- Намалява консумацията на гориво и емисиите на CO₂ средно с 10-15%.

- Намалява разходите – по-малко износване и по-малко разходи за поддръжка. Пестят се гориво и пари.
- Намалява шума.
- Повишава комфорта.

Еко-шофирането се базира на няколко правила:

1. Елиминирайте високите обороти на двигателя

Превключвайте скорости, когато оборотите на двигателя са между 2000 и 2500 об/мин., като карате на максимално висока предавка.

2. Спазвайте посочената скорост

Шофирайте с постоянна скорост. Това намалява консумацията на гориво, тъй като ненужното ускоряване води до преразход на гориво. Карането с висока скорост повишава и консумацията на енергия: при скорост 120 км/ч. консумацията на гориво на километър е 30% по-висока, отколкото при шофиране с 80 км/ч.

3. Шофирайте плавно и предвиждайте ситуацията на пътя

Внимателното следене на потока на движението ви помага да избегнете прекомерно честото натискане на педалите за спирачката и газта, и да поддържате равномерна скорост. Намалявайте скоростта постепенно, отпусайки педала на газта и оставяйки на същата скорост. Това активира прекъсвача на горивото на двигателя, като в резултат автомобилът практически не консумира гориво.

4. Следете индикатора за ниво на горивото – иконометър (бордови компютър)

Той е удобен помощник, чрез който можете да привикнете да шофирате по оптимален начин и да проверите какъв е ефектът от различните начини на управление и влиянието им върху разхода на гориво.

5. Освободете се от непотребните вещи в колата си

Всеки излишен килограм в автомобила закономерно увеличава разхода на гориво. Свалете празния багажник от покрива на автомобила ви, ако не го ползвате, защото той увеличава съпротивлението с въздуха.

6. Проверявайте редовно налягането на въздуха в автомобилните гуми

Пониженото налягане на въздуха в гумите повишава разхода на гориво. Ако то е 25% под необходимото, съпротивлението се увеличава с 10%, а потреблението на гориво с 2%.

7. Ползвайте качествени масла и горива

Редовно проверявайте нивото и качеството на маслото в автомобила в съответствие с изискванията на производителя. Зареждането с по-качествено гориво също допринася за по-икономичната експлоатация на превозното средство.

8. Купете си кола с нисък разход на гориво

Когато си купувате кола, изберете онази, която при еднакви други показатели има най-нисък разход на гориво.

Колело, вместо автомобил

Екологично решение, полезно за здравето

Колоезденето е ефективно и приятно упражнение, което ви помага да използвате автомобила си по-рядко и има много ползи за здравето ви:

Увеличава притока на кръв към тялото и сърдечната честота. Така значително намалява рискът от сърдечно-съдови заболявания, високо кръвно налягане, диабет и затлъстяване.

Загуба на телло.

Колоезденето помага за изгарянето на мазнини, в резултат на което се губи излишно телло.

По-добро настроение.

Колоезденето, подобно на другите физически упражнения, стимулира производството и освобождаването на ендорфини (хормоните на щастието). Това е и причината човек да се чувства отпочинал и освежен, дори и след тежък вело преход. Колоезденето се препоръчва за намаляване на стреса и за прогонването на депресията. То подобрява самочувствието и настроението.

За подобряване на силата и координацията. Ако карате редовно велосипед, вероятността да получите тежки наранявания при падане (например контузии и счупвания) намалява.

Според научни изследвания колоезденето съхранява костите и органите в тялото на човека здрави и пластични до по-късна възраст, така че колоездачите по-рядко страдат от фрактури на бедрената кост.

Девет храни с изненадващо много сол

Една лъжичка соев сос може да съдържа натрий колкото цялата ви препоръчителна дневна доза

Ключът към здравословното хранене е да се избират храни, които съдържат малко сол и натрий. Това обаче не трябва да се схваща погрешно, защото солта е основна хранителна съставка, която трябва да бъде част от хранителния режим. Тя присъства в течността около клетките, в кръвта и костите ни, в контрола на водния баланс в тялото ни. Солта помага на клетките да реагират на стимули и по този начин влияе върху работата на нашите нерви и мускули. Но излишната сол (натрий) в хранителни продукти може да представлява опасност за здравето, ако се приема за продължителен период от време.

Според Световната здравна организация здрав възрастен индивид трябва да приема до 2400 мг натрий на ден, което се равнява на около една чаена лъжичка готварска сол. При високо кръвно налягане, бъбречни заболявания, диабет, за хора на средна или в напреднала възраст препоръчителното дневно количество на натрий е до 1500 мг.

Човек, който се опитва да намали съдържанието на сол в храната си, избягва чипса и пържените картофи, но има други храни, наглед безобидни, които също съдържат изненадващо много сол.

1. Зърнени закуски.

Някои производители на корнфлейкс влагат до 202 мг натрий на 28 грама, което е приблизително колкото солта в малък пакет от обикновените чипсове.

2. Преработени меса и колбаси.

Сред най-големите виновници за злоупотребата със сол са преработените меса и колбасите - салам, бекон, суджук и т.н.

3. Прахообразни супи и консерви.

Лесно и удобно е да се ядат консерви или да се разчита на разтворими супи, вместо да се готви, но тези храни са изследвани десетки пъти и винаги са показали невероятно високо съдържание на сол. Например чаша разтворима супа може да съдържа 1100 мг натрий. Така че винаги проверявайте етикета, а по възможност направо се откажете от разтворимите супи и консервите.

4. Краставички и сосове.

При тях солта се използва и като консервант, в резултат на което нивата на сол значително надхвърлят препоръчителните. Например само една супена лъжица соев сос може да съдържа от 900 до 1000 мг натрий, в зависимост от начина, по който соевият сос е бил приготвен. Една супена лъжица доматиен сос пък съдържа 178 мг натрий.

5. Спагети полуфабрикат.

Една опаковка макарони или спагети полуфабрикат с всички вложени подправки може да бъде толкова богата на натрий, че само една порция да покрие повече от половината от препоръчителния ви дневен прием на натрий.

6. Пици.

Подправките и сосовете, с които се овкусяват пиците, може да претоварят организма ви със сол. Като се включат доматиените заливки, сиренето моцарела, колбасите и др., може да се окаже, че само една пица съдържа няколко пъти повече сол от препоръчителния ви дневен прием.

Съвети

- Когато проверявате съдържанието на натрий върху етикетите на храните, винаги четете колко порции се съдържат в отделния пакет. Много често производителите дават информация за съдържанието в една порция, а в опаковката има 3-4 или повече порции.

- Научете се да разпознавате термините, които се използват върху опаковките за обозначаване на различни форми на натрий. Не е достатъчно просто да търсите думата «сол». Внимавайте и за термина «натриев» като натриев бикарбонат (сода за хляб), натриев хлорид, моносодиев глутамат (E-526) и т.н.

- Някои производители предоставят допълнителна информация, за да показват ниско съдържание на натрий или за продукти без натрий. Те могат да използват словосъчетания като: по-малко от 5 мг натрий на доза, ниско ниво на натрий: 140 мг или по-малко за една доза, много ниско ниво на натрий: 35 мг или по-малко за една доза, без добавена сол, без добавяне на сол, безсолна, произведено без сол.

- Имайте предвид, че повечето сол, която приемате, не идва от солницата, която използвате на масата за вечеря. Тя се крие в много от храните, които купувате в магазина за хранителни стоки. Така че не забравяйте да четете етикетите внимателно, преди да направи следващата си покупка.

7. Салатни сосове.

Никой не обича „постните“ салати, но заливането им със сосове автоматично намалява тяхното здравословно преимущество. Сосовете с майонеза, барбекю сос, соев сос и други подобни трябва да се държат далече от салатата. Вместо това използвайте за дресинг оцет или лимонов сок.

8. Солени ядки.

Както подсказва името, те са с много високо съдържание на сол. Ако имате високо кръвно налягане и повишен холестерол, вашият лекар би трябвало вече да ви ги е забранил.

9. Млечни продукти.

Млечните продукти съдържат малко количество натрий, което е естествено за тях. Например в 1 чаша (235 мл) нискомаслено мляко има около 107 мг натрий. Различните производни на млечните продукти като айрян, масло, маргарин, майонеза и др. съдържат отделно добавена сол и трябва да се избягват, ако искате да намалите консумацията на сол.

Как да съхраним гъбите за по-дълго

Когато се говори за рисковете от консумирането на гъби, една от препоръките е те да не се консервират. Причината е, че дори и да са ядливи, в тях много често се съдържат бактерии и при недобро измиване и затваряне в буркани може да се стигне до натравяния. Ако все пак решите да консервирате гъби, предлагаме ви информация за основните методи за съхранение, които са приложими за повечето видове гъби.

Избягвайте да консервирате гъби, има риск от натравяне, дори и те да са ядливи

Приготвяне на пара, запържване или замразяване

1. Измийте добре гъбите със студена вода.

2. Отрежете краищата на стъблата. Ако гъбите са по-големи от 2.5 cm се режат наполовина или на четвъртинки.

3. В зависимост от вашия вкус изберете дали да ги задушите на пара или да ги запържете в мазнина. Ако от решаващо значение е по-дългият период на съхранение, имайте предвид, че задушните гъби ще изтраят около три месеца по-дълго от тези, приготвени в мазнина.

4. Задушните гъби ще запазят по-добре си цвят, ако предварително са обработени по следния начин - всяка гъба се потапя за 5 минути в разтвор, приготвен от чаша вода и 1 чаена лъжичка лимонен сок или 1 ½ ч.л. лимонена киселина. Целите гъби се приготвят на пара за 5 мин., половинките или четвъртинките за около 3 и половина минути, а по-малките парчета за 3 минути.

5. Охлаждат се незабавно, изцеждат се, опаковат се в кутия и се съхраняват във фризер. Кутията трябва да е празна поне 1 cm под капачката.

6. Задушните гъби могат да се замразят за срок до една година.

7. Запържване на гъби. Малки количества гъби се запържват в масло, в отворен тиган. Охлаждат се и се поставят в контейнери, като се оставя около 1 cm. от горната част празна. Запечатват се и се замразяват.

Изпържените гъби могат да съхраняват до девет месеца във фризера.

Бланширане и замразяване

1. Измийте гъбите.

2. Нарезете гъбите на филийки или четвъртинки.

3. Потопят се направо във вряща вода за 1-2 минути.

4. Бланшираните гъби се изваждат и отцеждат с помощта на сито или гевгир.

5. Отцедените гъби се потапят в студена вода.

6. Отцедете. Поставете ги в пластмасови съдове, запечатайте ги и ги замразете.

Замразяване на сурови гъби

Не всички гъби могат да се замразяват сурови, защото има риск да се скашкат. Този метод е приложим при гъби, които имат определена дебелина и по-груба структура (напр. масловка).

1. Измийте пресните гъби с чешмяна вода.

2. Гъбите могат да бъде нарязани в зависимост от предпочитанията или да се запазят цели.

3. Добавете към тях една чаена лъжичка растително масло и разбъркайте добре.

4. Поставете ги в найлонова торбичка и след това във фризера. Могат да се съхраняват до 3 месеца.

4. При готвенето им не се изисква предварително размразяване. Добавят се направо в тигана за готвене, докато излишната вода се изпари.

Приготвяне на Duxelles

Duxelles представлява смес от ситно нарязани гъби, лук и масло. Може да се използва като плънка или сос.

1. Измийте и подсушете гъби.

2. Накълцайте ги ситно.

3. Към тях прибавете ситно нарязан лук и запържете в масло, докато омекнат. Могат де се прибавят и пресни подправки по избор, но също нарязани на ситно.

4. Срокът за съхранение на тази смес е кратък - до една седмица в хладилник и до месец във фризер.

Сушене на гъби

1. Гъбите се нарязват на филийки.

2. Поставят се върху хартия и се пекат във фурната на около 40 -60 градуса за около четири часа, докато вратичката на фурната е леко отворена.

3. Гъбите могат да се нанижат и на конец и да се поставят на слънчево и проветриво място до пълното им изсушаване, т.е. около два дни. При натиск с пръсти трябва да се чупат лесно.

Преди готвенето се изплакват с хладка вода и след това се държат няколко часа в подсолена вода.

Съвети

● Гъбите се консумират и се обработват (консервират, замразяват, сушат) възможно най-скоро след набирването им.

● Гъбите в хладилник се съхраняват в проветрив съд и далече от храни със силна миризма, защото лесно абсорбират миризми.

● При поставяне във фризер напишете датата, за да знаете до кога могат да се консумират.

● Не съхранявайте червиви гъби.

● Не берете стари гъби, защото са токсични.

● Не берете и гъби в близост до сметища, може да са заразени.

● Бъдете сигурни, че използвате ядливи гъби. Ако имате някакво съмнение, не ги консумирайте. При съмнение за отравяне, обърнете се незабавно към лекар.

Финансова криза - как да се справим?

По-добре заем от близки и приятели, отколкото от банка

Случвало ли ви се е да изпаднете в безизходица, когато ви връхлети нещо неочаквано, а нямате пари, за да посрещнете разходите? Дали ще е загуба на работата, медицински разходи или спешен ремонт у дома, неочакваната промяна във финансовото ви положение може да бъде много стресираща. Сметките си вървят, а трябва и да се храните. „Активни потребители“ ви съветва как да се справите в ситуации на криза.

Оценка на ситуацията

Отделете време да седнете и спокойно да оцените ситуацията. Обикалянето напред-назад и изпадането в паника няма да ви помогнат, а само ще засилят стреса ви. Разбираемо е, че най-вероятно през главата ви минават милиони мисли и не е лесно в такъв момент да отсеете най-важните сред тях, но способността внимателно да се оцени ситуацията ще ви гарантира правилно поведение. Първо, определете какво е довело до финансовата ситуация, в която се намирате.

Дали това е внезапна загуба на доходи? Разходи, с които не можете да се справите? Природно бедствие? Добре е да стигнете до корена на проблема, за да бъде планът ви ефективен в дългосрочен план.

Определете най-важните разходи

Първите места във вашия списък трябва да са заети от храна и подслон. Дали си струва да поемете риска да ви спрат тока заради неплатена сметка? Очевидно не, така че внимателно проучете всички разходи и определете кои са най-важните. Изхождайте от логиката, че не си струва да се плаща нещо, което ще ви постави в невъзможност да поемете разходите си за стоки и услуги от първа необходимост.

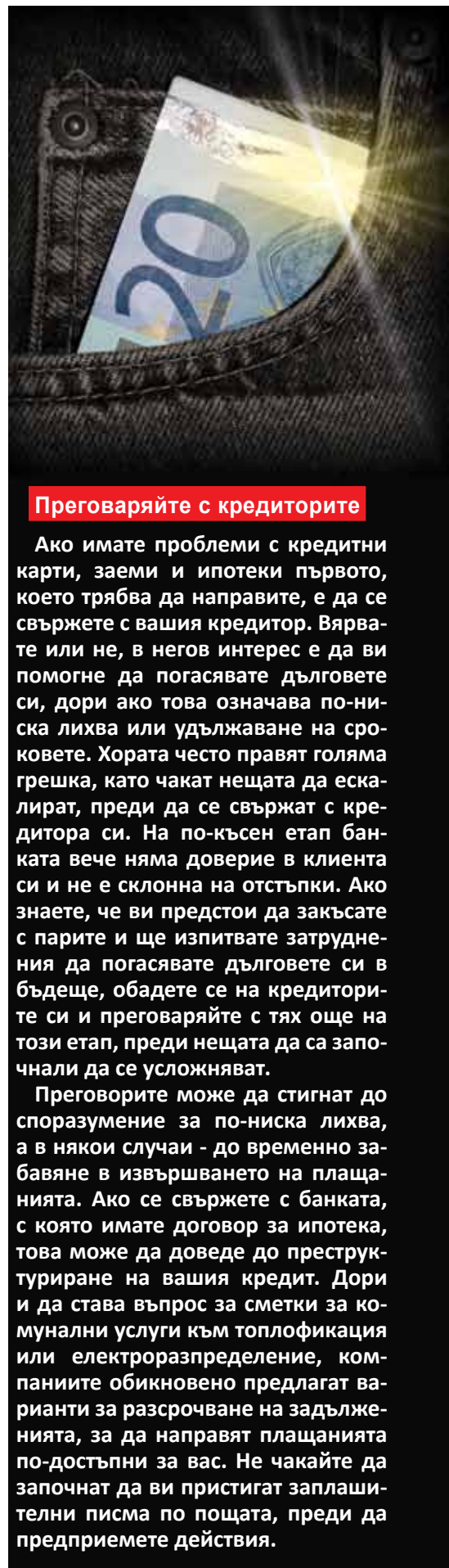
След като сте установили кои сметки са най-важни, започнете да мислите кои разходи може да отрежете, за да намалите бюджета си. Макар че не е приятно човек да се лишава от неща, с които е свикнал, в трудни моменти трябва да го направи, за да се предпази от подхлъзване в още по-дълбока финансова дупка.

Най-добре е да се мисли как някои от разходите да се премахнат напълно. Например допълнителните канали с филми към пакета за сателитна телевизия. Вероятно може да минете и без скъп план за мобилния телефон или напълно да се лишите от стационарен телефон? Ако редовно се храните навън, може да обмислите занапред да го правите само вкъщи. Ако измислите пет различни начина, по които да пестите по 20 лева месечно, незабавно ви се освобождават 100 лева, с които да посрещнете своите важни и необходими разходи.

Преговаряйте с кредиторите

Ако имате проблеми с кредитни карти, заеми и ипотeki първото, което трябва да направите, е да се свържете с вашия кредитор. Вярвате или не, в негов интерес е да ви помогне да погасявате дълговете си, дори ако това означава по-ниска лихва или удължаване на сроковете. Хората често правят голяма грешка, като чакат нещата да ескалират, преди да се свържат с кредитора си. На по-късен етап банката вече няма доверие в клиента си и не е склонна на отстъпки. Ако знаете, че ви предстои да закъсате с парите и ще изпитвате затруднения да погасявате дълговете си в бъдеще, обадете се на кредиторите си и преговаряйте с тях още на този етап, преди нещата да са започнали да се усложняват.

Преговорите може да стигнат до споразумение за по-ниска лихва, а в някои случаи - до временно забавяне в извършването на плащанията. Ако се свържете с банката, с която имате договор за ипотека, това може да доведе до реструктуриране на вашия кредит. Дори и да става въпрос за сметки за комунални услуги към топлофикация или електроразпределение, компаниите обикновено предлагат варианти за разсрочване на задълженията, за да направят плащанията по-достъпни за вас. Не чакайте да пристигат заплашителни писма по пощата, преди да предприемете действия.

Намерете допълнителни пари

В идеалния случай най-добре е да имате заделени пари за спешни случаи, „бели пари за черни дни“, от които да плащате за всякакви неочаквани разходи. За съжаление не винаги е възможно човек да поддържа спестявания, а дори и да има такива, те свършват бързо в кризисна ситуация.

Много хора прибягват до заеми и кредитни карти, когато са в беда, но това може само да влоши проблема. Заемите осигуряват бърз достъп до пари в брой, но вървят в комплект с високи лихвени проценти и нови месечни вноски. Ако изпитвате финансови затруднения за продължителен период от време, може да се окажете в низходяща спирала, от която е почти невъзможно да се възстановите.

Консултирайте се с приятелите и семейството си. Никой не обича да моли за пари, но малко помощ от любим човек може да бъде всичко, от което имате нужда, за да закръпите положението. Разбира се, това може доведе до напрежение в отношенията, така че бъдете внимателни.

И накрая, възможно е да имате пари в инвестиционни фондове или пенсионни сметки. Като цяло тегленето на пари от пенсионни сметки не е добра идея, но в труден момент може да ви предпази от задълбочаване на финансовите проблеми.

Възползвайте се от наличната помощ

В случай, че сте загубили работата си, може да имате право на обезщетение за безработица. Ако вашата работа е единственият начин, по който се осигурявате здравно, проверете какви вноски трябва да плащате напред, за да продължите да се осигурявате сам, докато намерите нова работа. Когато става въпрос за безработица, проверете всички възможности за преквалификация, програми на бюрата по труда, обяви и други, които ще ви помогнат по най-бързия начин да си намерите нова работа. Потърсете помощ за съ-

тавянето на атрактивна професионална биография и мотивационно писмо, съвършенствайте уменията си за явяване на интервю за работа, използвайте услугите на фирми за подбор на персонал, които да ви търсят работа и др.

Планирайте следващо извънредно финансово положение

Ако веднъж сте минали през труден период в миналото и искате да минимизирате отрицателните въздействия при подобни ситуации в бъдеще, има няколко неща, които можете да направите, за да се подготвите. Започнете с „Фонд за спешни случаи“. Добре е да имате заделени пари, които да покрият разходите ви за няколко месеца, ако загубите работата си. Ясно е, че колкото повече пари заделите, толкова по-добре ще се справите в подобна ситуация, но дори и да имате пари само за един-два месеца напред, с тях си „купувате“ известно време за реакция, което ще ви позволи по-безболезнено да се „върнете в играта“. Може също да помислите и за застраховка срещу безработица. Да се поддържа такава полица не е скъпо, но може да ви спести много неприятности в случай на криза. Ако си направите план и се подготвите за евентуална финансова криза, много по-лесно ще се справите в реална стресова ситуация.

Съвети за финансова стабилност

Плащайте само когато си струва и харчете по-малко, отколкото печелите. Звучи елементарно, но много хора се затрудняват да спазват това първо основно правило. Без значение колко евтино сте си купили нещо и от колко изгодни промоции сте се възползвали, никога няма да се справяте, ако харчите повече, отколкото печелите. Най-често да харчиш по-малко е по-лесно, отколкото да печелиш повече, така че помислете как да намалите разходите си в редица области, така че да постигнете икономии. Това невинаги е свързано с големи жертви от ваша страна.

Придържайте се към бюджета си. Бюджетиране не е неприлична дума. Как може да знаете къде отиват парите ви, ако не водите бюджет?

Закрийте кредитната си карта. Задълженията по кредитни карти са пречка номер едно за финансовото стабилизиране. Тези лесни за използване пластики ви трупат такива лихви, че плащате много повече, отколкото ако използвате собствени пари.

Пестете. Плащайте първо на себе си. Ако чакате да изпълните всичките си други финансови задължения, преди да видите какво ви е останало за заделяне, шансовете ви за спестявания или инвестиции клонят към нула. Заделяйте минимум от 5% до 10% от заплатата си за спестявания, преди да започнете да плащате сметките си. Още по-добре е, ако тези пари автоматично се приспадат от вашата заплата и се депозират в отделна сметка.

Инвестирайте. Ако имате спестовна сметка и все още можете да заделите пари за други инвестиции, още по-добре!

Отпадъци от домакинството

Как да ги управляваме, за да намалим вредното им въздействие върху здравето и природата?

Проблемните отпадъци от домакинството създават риск за човешкото здраве и околната среда. За тяхното третиране има строги изисквания и трябва да се прилагат определени правила. Те съставляват около 1% от генерираните битови отпадъци. В много от случаите опасните за здравето на хората вещества са маркирани със специални знаци – експлозивно, отровно, разяждащо, запалимо, дразнещо.

Разделно събиране

При разделно събиране на отпадъци за рециклиране или компостиране е необходимо да се подхожда особено внимателно, за да не бъдат допуснати дори и в малки количества опасни за здравето примеси. Най-сигурният подход е опасните отпадъци от домакинството да бъдат събирани отделно и да се изхвърлят само на определените за целта места. Например – магазините за битова техника приемат старата техника на клиентите си и я предават за рециклиране на фирми, които имат лиценз за тази дейност. Всеки магазин, който продава батерии, трябва да има специално кошче за изхвърляне на употребявани.

Обезвреждане

Изгарянето на битовите отпадъци или тяхното депониране в санитарни депокрият по-малки опасности за безконтролно проникване на опасни вещества в околната среда.

Изгарянето е процес на третиране на битови отпадъци, при който е възможно улавянето и почистването на газовите емисии. Тежките метали като олово и кадмий се концентрират в пепелта или в остатъците след изгарянето, което налага специалното им третиране впоследствие. Някои компоненти на опасните отпадъци, като живачните пари например, не могат да бъдат регистрирани с точност от уредите за контрол на газовите емисии, което налага предварително отделяне на онези опасни отпадъци, които съдържат живачни съединения.

Депонирането на битови отпадъци е метод, който е най-малко чувствителен по отношение на опасните отпадъци от домакинството. Това се дължи на факта, че купчината отпадъци в депото действа като гъба и задържа относително малкото количество отровни вещества. Когато обаче в тези депа количеството на хартия и органична материя са отклонени

съответно за рециклиране или компостиране, останалите отпадъци имат намален капацитет за задържане на опасните за здравето вещества. В такива случаи е възможно да протекат непредвидени химични реакции в депата или част от вредните вещества да проникнат в подпочвените води и да предизвикат тяхното отравяне.

Нашите съвети:

- Не се презапасявайте със стоки, които произвеждат опасни отпадъци. Купувайте по възможност само толкова, колкото ви е необходимо и можете да използвате в рамките на гаранционния срок. Оползотворявайте максимално закупените стоки.
- Бъдете активни – потърсете на пазара еквиваленти на необходимата ви стока с по-ниска токсичност. Технологичното развитие върви към намаляване на общото вредно въздействие на отпадъците от стоки за бита върху природата и човека.
- Никога не изливайте в канализацията отровни вещества или ако нямате друг изход – направете го след предварително разреждане с вода и при обилна струя течаща вода, за да намалите концентрацията.
- Не изхвърляйте безконтролно отровни вещества в природата. Те проникват в почвата и водите, попадат в кръговрата на веществата и водят до неочаквани отравяния на хора и животни. Напоследък зачестиха случаите на отравяния с гъби, които сами по себе си не са отровни, но са расли върху замърсена с отровни вещества почва. Същата опасност е налице и при събирането на различни растения от природата – билки, диви плодове и други. Проблемът с изхвърлянето на опасни отпадъци в района на туристическите обекти, където потокът от хора е много голям, също не е за подценяване.

Кои битови отпадъци са опасни?

Батерии, акумулатори, хладилници, фризери.

Други домакински предмети – луминесцентни лампи; електрически батерии за бита; елементи от алармени и противопожарни системи за офисите и домовете; фреони;

Бои и бояджийски материали: емулсии и лакови бои; политури и лакове; разтворители и разреждители за бои; химикали за обработка и импрегниране на дървен материал; терпентин и др.;

Градински препарати и препарати за домашни животни – пестициди и инсектициди; хербициди и противогъбични препарати; изкуствени торове;

Автомобилни консумативи и петролни продукти – моторни масла; спирачни течности и трансмисионни масла; антифриз; автокозметика; авто-китове и материали за ремонт на автомобилни купета; акумулатори; спрей-бои; петролни продукти;

Домакински препарати – почистващи препарати, белина, дезинфектанти; освежители за въздух, дезодоранти и други аерозолни препарати, препарати срещу домашни вредители и паразити;

Фармацевтични препарати – лекарства и медицински отпадъци; козметични и хигиенни материали;

Химикали за третиране на вода – омекотители и втвърдител на водата; химикали за третиране на водата в плувните басейни;

15 съвета за повече движение

7000 крачки на ден слагат край на обездвижването

В забързаното ежедневие рядко имаме време за спорт и упражнения, а това със сигурност се отразява на тялото и здравето ни. Движението е важно, както за физическото ни състояние, така и за духа. „Активни потребители“ ви дава 15 предложения как да съчетаете приятно с полезното и да се движите повече.

1. Изберете спорт или дейност, която ви харесва

За да влезете във форма не е нужно да прекарвате часове във фитнеса. Може да изберете дейност, която е по-приятна и забавна за вас, и тя да има почти същия ефект, както упражненията във фитнеса. Запишете се на йога курс, танци или различни видове спорт за разнообразие. Когато правите нещо с желание и интерес, резултатът и забавлението са гарантирани.

2. Движение според сезона

Лятото е по-активният сезон за тренировки и поддържане на форма. Карането на колело, походите в планината, дългите разходки в парка и градинарството са от най-приятните начини да забравим заседналият начин на живот през летните дни. През зимата студеното време ни предизвиква да седим на топло и повечето хора нямат желание за спорт и движение. Но студеният сезон също ни предлага различни възможности за раздвижване. Освен ските и сноуборда, които изискват повече време и разходи, кънките на лед са чудесен начин за забавление и спорт в едно. Ледените пързалки вече са лесно достъпни и не са нужни специална екипировка или умения, за да се насладите на това развлечение. Също така има много зали, които дават възможност за спортуване на закрито.

3. Разделете упражненията на части

Не е нужно да правите всички упражнения наведнъж. Десет минути сутрин, обед и вечер дават същия резултат, както 30 минути непрекъсната тренировка.

4. Сподели с приятел

Намерете партньор за спорта и упражненията. Така ще бъдете по-мотивирани, ще се забавлявате повече и ще ви бъде по-трудно да се откажете.

5. Бъдете енергични

Когато вървите, правете го жизнено и енергично, това също се отразява на фигурата ви. Бързото ходене е добро упражнение, което може да правите постоянно. Ако имате домашен любимец, със сутрешната му разходка може да направите една добра тренировка.

6. Раздвижена обедна почивка

Не прекарвайте обедната си почивка отново в седене. Хапнете бързо и отделете 20 минути за упражнения в близкия фитнес или направете дълга разходка. Ще ви се отрази освежаващо и ще се зарядите с енергия за останалата част от деня.

7. Използвайте пedometer

Кракномерът (педометърът) е евтин и лесен за употреба. Той ви помага да измерите колко сте активни. Опитайте се да постигнете резултат от поне 7000 крачки на ден. Някои телефони имат вграден педометър, проверете дали вашият не е сред тях.

8. Използвайте стълбите

Това също е един навик, който не е трудно да промените, а би се отразил добре на фигурата ви. Винаги, когато е възможно, използвайте стълбите, вместо асансьора или ескалатора.

9. Изключете телевизора, компютъра и смартфона

Организирането на екранното време е добър начин за намаляване на времето за седене. Заместете част от екранното време с упражнения.

10. Вървете една спирка повече

Ако пътувате с градския транспорт, слезте една или две спирки преди вашата и извървете останалия път пеша.

11. По-далечно място за паркиране

Ако пътувате до работното място с кола, паркирайте малко по-далече от офиса и повървете пеша. Може да ви се струва незначително, но с течение на седмици и месеци, тези минути упражнения се натрупват.

12. Купете фитнес уред за дома

На пазара се предлагат много практични и мултифункционални фитнес уреди, които са подходящи за използване в домашни условия. Така ще можете да отделите всеки ден по малко време за упражнения и няма да се налага да пътувате до фитнес залата.

13. Карайте колело

Не се качвайте на колата или автобуса, когато трябва да отидете на разстояние от 2-3 км. По-добре отидете пеша или с колело – ще ви отнеме малко повече време, но ще се раздвижите.

14. Направете го забавно

Организирайте си мини турнири всеки месец със семейството или приятели. За разнообразие може през различните месеци да практикувате различен спорт. Така гарантирано поне веднъж в месеца ще спортувате и ще имате стимул да тренирате през свободните дни, за да се представите добре.

15. Съберете идеи за упражнения

В интернет можете да намерите най-различни методологии и начини за правене на упражнения. Лесно достъпни са множество клипове с аеробика и каланетика, курсове и програми за изпълнение на упражнения с нарастваща трудност.

Може да наемете личен треньор за една или две тренировки, който да ви направи програма от упражнения, подходяща за вас.

Сигурен профил

Внимавайте какво споделяте в социалните мрежи

Над половин милиард хора по света са потребители на най-машабната социална мрежа на планетата – Facebook. Те споделят своите снимки, любима музика и преживявания във Facebook, Twitter, MySpace и подобни на тях сайтове. Но замислят ли се, че информацията, която дават за себе си в интернет, може да им изиграе лоша шега и да има негативни последици?

„Активни потребители“ ви съветва как профилът ви в социалната мрежа да бъде безопасен и да избегнете неприятности, свързани с личните ви данни.

Заклучен профил

За почти всичко във вашия facebook профил можете да направите ограничен достъп – достъп само за приятели, за приятели на ваши приятели или само за вас. Задължително заключете цялостния си профил за непознати, които не са сред вашите приятели. Така, ако ви търси непознат човек, ще вижда само името и няма да има достъп до снимките и информацията в профила ви.

Дата и място на раждане

Нямате повод за притеснение, ако сте споделили само датата на вашия рожден ден. Но ако сте добавили годината и място на раждане, това е идеален повод за крадците на лични данни да намерят повече информация за вас и да имат достъп до кредитната ви карта или банкова сметка.

Планове за почивка

Повечето хора не съобразяват, че пускайки пост „2 дни до голямото пътуване“ или „10 дни на плажа“, директно отправят покана към крадци да посетят дома им, докато те са на почивка. Ако желаете да споделите с приятелите си във facebook за вашата почивка, по-добре го направете след като се върнете.

Адрес и телефонен номер

Ясно е, че ако предоставите домашния си адрес в мрежата, почти сигурно е, че ще имате неприятни изненади. Въпреки това, изследване на американски институт показва, че 40% от потребителите в социалните мрежи са посочили адреса, на който

живеят, като 65% не са заключили профила си за непознати, а 60% не са сигурни, че познават лично „приятелите“ си в мрежата. Също така, ако в профила ви сте включили телефонен номер, месторабота или учебно заведение, няма да бъде трудно да се намери повече информация за вас.

Внимавайте със снимките

Не качвайте снимки, които биха могли да ви злепоставят. Те могат да се окажат причината да не бъдете наети на определена работа или да развалите отношенията си с някои хора.

Не качвайте и снимки, които разкриват лична информация, например за финансовото ви състояние. Ако сте си купили нов компютър, телевизор или друга скъпа вещ, не слагайте снимка на нея в мрежата. Това е достатъчен повод за някого да ви навести и да ви лиши от тази вещ.

Внимавайте с изказванията

Не споделяйте в мрежата политическите или религиозните си възгледи. Не знаете кого бихте засегнали и какви последици може да има това. Избягвайте и коментари относно работата, шефа или колегите ви. Социалните мрежи са сред местата, на които работодателите проверяват служителите си и профилите им са повод за уволнение или ненаемане на работа. Вече е широка практика служителите от човешки ресурси да използват facebook профилите на кандидатите за работа или служителите, за да набавят повече информация за тях.

Познавайте приятелите си

Не приемайте за приятели хора, които не познавате. Не може да знаете що за човек седи зад този профил и дали няма за цел да ви навреди. Приемайки поканата за приятелство, вие го допускате до информацията в профила си и не се знае как ще я използва.

Деца и социалните мрежи

Facebook е забранен за използване от деца под 13 годишна възраст, но голяма част от потребителите му са под тази възрастова граница.

Ако детето ви има профил в някоя от социалните мрежи, най-добрият начин да знаете каква информация споделя в мрежата е да си направите профил и да станете онлайн приятели. Друго решение е да използвате вашия имейл адрес за неговата регистрация и така ще получавате съобщения с информация за дейностите, които извършва. Проблемът е, че децата могат да споделят информация, която да им се струва незначителна, а всъщност разкрива важни детайли от живота им. Например, ако едно дете пише на стената си всеки ден по едно и също време „Мама ще се прибере скоро, трябва да измия чиниите“, това разкрива достатъчно информация за дневната програма на родителите и кога няма възрастен човек в къщата.

Възползвайте се от възможностите, които ви предоставят социалните мрежи по най-добрия и безопасен за вас начин. Не позволявайте на хора, които не ви познават, да знаят повече неща за вас от вашите приятели и да се възползват от това. Бъдете предпазливи и помнете, че споделянето на лична информация в мрежата е рисковано.

Съвети за сигурност

- Много сайтове изискват от вас за по-голяма сигурност да отговаряте на въпроси от типа „Каква религия изповядвате?“, „Какво е моминското име на майка ви?“, „Имате ли домашен любимец?“ и т. н. Ако сте споделили такава информация в профила си във facebook, няма да е трудно паролите ви да бъдат разбити.

- Използвайте силна парола - за да бъде достатъчно надеждна, паролата ви трябва да бъде с поне 8 символа. Избягвайте употребата на прости имена или думи, дори и да слагате числа след тях. Добра техника е, ако смесвате малки и големи букви, числа и символи.

Мастилено-струйни принтери

Ако искате реалистични и качествени изображения имате нужда от мастилено-струен принтер. Консумативите обаче са скъпи и себестойността на копията е висока. Дали си струва?

Разликата в технологията на мастилено-струйните и на лазерните принтери вече е ясна на много хора – първите работят директно с мастило върху листа, докато при лазерните мастилото е под формата на намагнетизиран прах, полепващ по листа. В този брой ще ви представим тест на 15 модела мастилено-струйни принтери и ще обясним някои от техните предимства и недостатъци.

Какво представляват мастилено-струйните принтери?

Това е най-популярният тип принтери на пазара и до момента. Устройството им е просто, но презареждането или рециклирането на консумативите им е доста скъпо. Друг техен голям недостатък е цената на главите им. Оригиналните и не рециклирани консумативи за този тип устройства излизат доста скъпо спрямо броя на копията, които могат да се направят с тях. Такъв тип принтери обикновено се използват за печат на изображения, за-

щото качеството на копията е много по-високо, отколкото на тези от лазерен принтер. Съветваме ви обаче да помислите наистина ли имате нужда от толкова високо качество.

Когато говорим за печат в домашни условия най-изгодно от финансов гледна точка излиза да си купите цветен лазерен принтер. Когато печатате снимки с некомерсиална цел не ни трябва огромни резолюции и кой знае какво качество, а и практиката показва, че повечето хора използват принтера вкъщи за печат на текстови документи, в което лазерният принтер е ненадминат със своята бързина и ниска себестойност на единичното копие. За да спестите пари, време, а и доста главоболия при зареждане и купуване на глави, препоръчваме ви за домашно ползване да изберете лазерен принтер.

Мастилено-струйния принтер е подходящ за офиси, работещи с големи изображения. Какви са предимствата му и какъв е принципът му на работа?

Технология

При него мастилото буквално се изстрелва към листа хартия. Това се извършва от самата глава, представляваща едно цяло с резервоара с мастило. Основната цел, която трябва да се постигне, е налягане в дюзата, така че мастилото да бъде изтласкано навън. Използва се пиезо кристал. Когато му бъде подадено напрежение, той осцилира, с което се изтласква мастило извън дюзата и към хартията, отпечатвайки по този начин точка. За отпечатването на цветно изображение е необходимо наличието на три печатащи дюзи, по една за всеки основен цвят – син, жълт и червен. Едно от предимствата на този метод е възможността за използване на по-широк кръг мастила, поради факта че в този случай няма нагряване.

Мастилено-струйните принтери имат няколко съществени недостатъка. Първият е запущването на печатащата

продължава на стр. 16

Сравнителен тест на 15 модела мастилено-сруйни принтери

HP
Officejet Pro 8500A
Plus e-AIO A910

Canon
iP4850

HP
Officejet 7500A
wide format
e AIO E910a

Lexmark
Pinnacle Pro901

		Печат								Сканиране				
Марка	Модел	Цена	Мултифункционален	Печат на писма	Печат на таблици	Печат на снимки 8x10	Устойчивост на напечатването	Устойчивост на напечатаното мастило на размазване	Общо печат	Текстови документи	Цвятни страници от списания	Снимки	3D обекти	Общо сканиране
HP	Officejet Pro 8500A Plus e-AIO A910	689	Да	4.7	4.9	4.4	5.3	6.0	4.6	5.7	4.2	4.6	3.0	4.5
Canon	iP4850	190	Не	4.6	4.7	4.6	5.8	6.0	4.5	-	-	-	-	-
HP	Officejet 7500A wide format e AIO E910a	559	Да	4.4	5.1	4.1	4.0	2.0	4.3	5.2	4.4	4.4	3.0	4.4
Lexmark	Pinnacle Pro901	363	Да	4.4	4.3	4.9	5.4	5.3	4.7	5.6	4.7	3.6	3.0	4.3
Lexmark	Genesis S815	494	Да	4.2	4.6	4.6	5.4	5.3	4.7	5.9	4.9	4.9	6.0	5.2
HP	Officejet 6500A Plus e-AIO E710	398	Да	4.8	5.1	4.0	3.6	2.0	4.4	5.3	4.2	4.1	3.0	4.2
Canon	Pixma MX885	408	Да	4.5	4.9	4.4	5.4	5.8	4.4	5.7	5.3	4.5	3.0	4.9
Canon	Pixma MG5150	150	Да	4.3	4.8	3.6	5.4	5.8	3.8	5.7	5.3	4.9	3.0	5.0
Brother	MFC-J6510DW	577	Да	4.2	4.6	4.2	5.6	5.5	4.1	5.4	5.3	3.1	3.0	4.3
Canon	Pixma iX4000	530	Не	4.4	4.8	4.5	5.9	6.0	4.5	-	-	-	-	-
Brother	MFC-5890CN	246	Да	4.2	4.7	4.4	5.8	5.5	4.0	4.7	5.1	3.6	3.0	4.3
Brother	MFC-J220	238	Да	3.9	4.7	4.3	5.8	5.7	3.9	4.8	5.1	3.7	3.0	4.4
Epson	WorkForce 60	174	Не	4.3	4.2	3.1	5.9	5.8	4.0	-	-	-	-	-
Epson	Stylus Photo 1400	744	Не	3.4	4.4	4.0	4.2	5.7	4.0	-	-	-	-	-
Epson	Stylus Photo R2880	1270	Не	2.4	4.4	4.4	5.9	5.8	3.7	-	-	-	-	-

Легенда на оценките в теста:

Оценките по отделните показатели са по скалата:
1 (най-ниска оценка) до 6 (най-висока оценка)

Lexmark
Genesis S815

HP
Officejet 6500A Plus
e-AIO E710

Canon
Pixma MX885

Canon
Pixma MG5150

						Директен печат					
Копиране	Факс	Цена на консумативите	Убедителност при работа	Многофункционалност	Работа в мрежа	Качество и скорост на печат	Директен печат от фотоапарат	Работа с карта с памет	Общо директен печат на снимки от фотоапарата	Разход на енергия	Общо точки (0-100)
4.7	6.0	4.4	3.7	5.0	5.0	4.2	4.1	4.3	4.6	4.7	69
-	-	3.4	4.1	4.5	2.5	4.3	4.3	-	4.2	6.0	69
4.8	6.0	4.0	4.2	4.7	5.0	4.1	-	4.1	4.6	4.7	69
4.4	6.0	4.1	3.9	5.3	5.0	4.3	4.3	4.4	4.4	3.9	68
4.2	6.0	3.2	3.9	4.2	3.5	4.2	4.1	4.2	3.9	3.9	68
4.7	6.0	3.9	4.2	4.7	5.0	3.4	-	3.4	4.2	4.8	68
4.0	6.0	3.4	4.0	5.2	5.0	4.6	4.7	4.4	4.4	5.0	68
4.1	-	3.4	4.0	4.5	2.5	4.2	4.3	4.1	4.2	5.4	64
3.7	6.0	4.2	4.0	5.3	5.0	4.2	4.1	4.4	4.4	4.7	63
-	-	4.1	3.2	3.2	2.5	4.2	4.2	-	4.2	6.0	63
3.7	6.0	4.2	3.8	4.4	5.3	4.0	3.8	4.2	4.1	5.0	61
3.6	6.0	3.3	3.8	3.3	2.5	3.8	-	3.8	3.8	5.9	59
-	-	4.0	2.3	4.2	4.0	-	-	-	-	5.2	54
-	-	3.5	2.3	3.7	2.5	4.4	4.4	-	4.2	5.8	54
-	-	3.8	2.3	3.7	2.5	4.3	4.3	-	4.2	2.6	47

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта е от 0 – 100 точки:

> 60 т. - Добра

51-60 т. - Задоволителна

41-50 т. - Минимална

< 40 т. - Слаба

Brother
MFC-J6510DW

Canon
Pixma iX4000

Brother
MFC-5890CN

Brother
MFC-J220

Epson
WorkForce 60

Epson
Stylus Photo 1400

Epson
Stylus Photo R2880

продължава на стр. 16

продължение от стр. 13

дюза от мастилото, когато принтерът не се използва за по-дълъг период от време. Мастилото в дюзата засъхва и се втвърдява, след което почистването му обикновено е трудно. Вторият основен недостатък е цената на нов комплект печатаща глава и мастило. След изчерпването на мастилото от старата глава обикновено се налага поставянето на нова. Като алтернатива резервоарът може да се зареди наново с мастило, но това не е възможно при всички модели, защото някои включват чип, наблюдаващ нивото на мастилото, и той трябва да се рестартира или дори да се препрограмира. При цветния печат има още един сериозен недостатък – цветовете се постигат при смесване на трите основни цвята. Понякога един от тях се изчерпва преди другите два, след което се налага замяна на цялата касетка.

Резолюция

Принтерите могат да печатат документи с най-малките детайли. Качеството на дадено изображение се отчита с мерната единица dpi – dots per inch или точки на инч. Това е максималният брой малки точки, които принтерът може да разположи на един инч площ от листа. Колкото повече са те, толкова по-качествено е изображението. При мастилено-струйните принтери разликата не е толкова осезаема в резолюцията, колкото в интензивността и плътността на цветовете.

Печат на снимки

Ако разчитате на принтера ви, за да печата фото изображения, купете си мастилено-струен принтер с възможност за печат върху фотохартия. Да, консумативите са скъпи, но пък този тип принтери печатат наистина реалистични и качествени изображе-

ния. В случай, че сте решили да закупите такъв принтер, съветваме ви да се спрете на модел от типа „Всичко в едно“, не само заради разнообразните му функции, но и заради възможността му да работи с различни формати обикновена и фото хартия. Повечето обикновени мастиленни принтери могат да разпечатват снимки с размер 6 на 4 инча.

Директен печат на изображения

Повечето от принтерите на пазара вече предлагат така наречената технология PictBridge или директен печат от фотоапарат. За целта обаче апаратът също трябва да поддържа тази функция.

Технологията „Всичко в едно“

Тъй като повечето от моделите принтери в нашия тест са от типа „Всичко в едно“, нека да кажем няколко думи за тази технология. „Всичко в едно“ са онези принтери, които имат и много други функции, освен печатането – имат скенер, фотокопирна машина, факс, често е възможно директно да ги включите към мрежата в офиса или дома и др. Най-новите модели разполагат дори с безжична връзка и можете да принтирате от всяко кътче на дома или офиса, без да се налага да свързвате компютъра и принтера с кабел.

Нашият съвет:

Препоръчваме ви принтера Canon iP4850. Според нашия тест той има най-добър общ резултат и най-добри показатели за консумация и енергия. Напомняме ви обаче да помислите за високата цена на консумативите и съответно – за високата себестойност на всяко копие. Ако искате мастилено-струйния ви принтер да работи добре, печатайте поне веднъж седмично, за да предотвратите засъхване на печатащата глава.

Любопитно

Как да съживим стария мастилено-струен принтер?

Много често мастилено-струйният принтер отказва да печата, ако не сме го ползвали дълго време, дори и да е оборудван с консумативи. Обикновено проблемът е в главите, съдържащи мастилото – дюзите засъхват и се запушват. В домашни условия можете лесно да съживите принтера си, вместо да купувате нови глави или да ги рециклирате. Сипват малко гореща вода в широк съд и потапят само дюзите на главите, за да се размекне засъхналото мастило и да се отпушат. Ако положението е сериозно, то може да добавите във водата известно количество спирт за по-добро размекване. Главите с потопените им дюзи могат да останат така до едно денонощие. След като ги извадите, уверете се, че сте ги подсушили добре и от тях не капе мастило. Чак тогава можете да ги поставите в принтера и да пуснете за печат тестова страница

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 15 модела мастилено-струйни принтери.

Закупуване на тестовите модели: 2011

Проучване на цените: Август 2011

Принтери, включени в теста: Brother MFC-J6510DW; HP Officejet Pro 8500A Plus e-AIO A910; Canon iP4850; HP Officejet 7500A wide format e AIO E910a; Lexmark Pinnacle Pro901; Lexmark Genesis S815; HP Officejet 6500A Plus e-AIO E710; Canon

Pixma MX885; Canon Pixma MG5150; Canon Pixma iX4000; Brother MFC-5890CN; Brother MFC-J220; Epson WorkForce 60; Epson Stylus Photo 1400; Epson Stylus Photo R2880

Тествани са следните показатели:

Печат – тествани и оценени са печатането на писма, таблици, снимки, устойчивост на мастилото на размазване.

Сканиране – сканиране на текстови документи, снимки, цветни страници от списания и 3D обекти.

Копиране

Факс

Цена на консумативите

Убедителност при работа

Многофункционалност

Работа в мрежа

Директен печат – оценени са качеството и възможността на принтера да разпечатва изображения директно от фотоапарата.

Разход на енергия

Телевизори

Кой е най-подходящ за вашия дом?

Екранът на един LCD телевизор може да излъчва почти двойно повече светлина в сравнение с този на плазмения. Вижте кой е най-подходящ за нуждите ви

При избора на телевизор за дома основните и определящи фактори са техническите характеристики и цената. За правилния подбор на този тип стоки за дългосрочно ползване обаче има и други фактори, на които не обръщаме нужното внимание при покупката и късно оценяваме тяхната значимост.

Достъп на светлина в стаята

Един от често подценяваните фактори е мястото на разположение на телевизора в дома и светлината, която достига до екрана. Ако помещението, в което ще бъде поставен телевизорът, е много светло и слънчево и очаквате върху екрана често да попада пряка слънчева светлина, съветваме ви да потърсите LCD телевизор. Същото е валидно и ако възнамерявате да гледате телевизия при ярко изкуствено осветление, например вечер. Плазмените телевизори са прекалено взискателни към попадащата светлина в стаята. При неподходящи условия се губят предимствата им

пред LCD телевизорите и картината се разваля значително.

Екранът на един LCD телевизор може да излъчва почти двойно повече светлина в сравнение с този на плазмения. Оpcionта за допълнително увеличаване на яркостта би била много полезна в среда, в която е трудно да се контролира осветлението – например в една залата от слънце стая през деня. В добре осветена среда повишената яркост на LCD екрана спомага за поддържане на детайлността на изображението чрез подобряване на видимия контраст.

При избора трябва да се вземе предвид и покритието на екрана – дали той е стъклен или матов. Много LCD екрани имат матово покритие за намаляване на дразнещите светлинни отблясъци. Някои от по-модерните LCD екрани имат лъскав гланцов филтър по повърхността си, който повишава видимия контраст и наситеността на цветовете, и прави черните цветове да изглеждат мастилено тъмни. LCD екраните с лъскаво гланцово покритие възпроизвеждат

малко по-рязка картина, каквато не е по възможностите на матовия повърхностен слой, заради неговите свойства да разсейва светлината.

Разположение на телевизора

Когато определяте разположението на вашият нов телевизор трябва да вземете предвид и мястото, от което ще гледате телевизия. Минималното разстояние, от което гледате телевизия, трябва да е равно на диаметъра на екрана на телевизора, умножено по три. Това е оптималната дистанция, от която ще виждате картината в най-качествената ѝ форма и ще можете да се насладите на предимствата на вашия телевизор.

Кабелната мрежа у дома

Кабелната мрежа, която използвате във вашия дом, също е от значение за качествената картина и пълноценно използване на предимствата на ва-

продължава на стр. 20

www.aktivnipotrebiteli.bg

Сравнителен тест на 19 модела телевизори

Samsung
UE40D8000
UE40D6510
UE40D7000
UE40D6750

Sony
KDL-32EX500
KDL-32NX500

LG
LG 42LE8500
LG 50PX950
LG 42PJ350

Технически характеристики															
Марка	Модел	Цена в лева	Големина на екрана	USB и карта памет	Тунери	DVB-T2 тунер	DVB-T MPEG4 съвместимост	DVB-C MPEG4 съвместимост	DVB-S2 тунер	DVB-S MPEG4 съвместимост	AAC формат	SCART изход за DVB сигнал	Оценка на връзките и тунерите	Качество на картината	Качество на звука
Samsung	UE40D8000	2998	40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5,5	4,9	4,2
Samsung	UE40D6510	2000	40	+	+	-	+	+	+	+	+	+	5,5	4,7	4,6
Samsung	UE40D7000	2699	40	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5,5	4,8	3,7
Samsung	UE40D6750	2200	40	+	+	-	+	+	+	+	+	+	5,5	4,7	3,8
Sony	KDL-32EX500	900	32	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,6	4,8	4,0
LG	LG 26LE3300	530	26	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,1	3,9	2,7
Panasonic	TX-L32S20E	600	32	-	+	-	+	+	-	-	-	+	5,3	3,7	3,6
Sharp	LC-32LE430E	1000	32	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,0	3,9	3,4
Philips	37PFL8605H/12	2000	37	+	+	-	+	+	-	-	+	-	5,5	3,9	3,9
Sony	KDL-32NX500	1250	32	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,7	3,9	3,7
LG	LG 42LE8500	1700	42	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,5	4,0	2,8
Philips	32PFL8605H/12	1400	32	+	+	-	+	+	-	-	+	-	5,5	3,9	3,6
Panasonic	TX-P42G20E	1350	42	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,6	3,8	4,1
Philips	32PFL5406H/12	800	32	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,1	3,7	3,4
LG	LG 50PX950	1000	50	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,4	3,5	3,7
Panasonic	TX-P46GT30E	3000	46	+	+	-	+	+	+	+	+	+	5,6	3,5	2,6
LG	LG 42PJ350	750	42	-	+	-	+	+	-	-	+	+	4,6	2,9	4,2
Sharp	LC-32LE320E	1000	32	+	+	-	+	+	-	-	+	+	5,3	2,8	2,7
Philips	42PFL3605H/12	850	42	-	+	-	+	-	-	-	+	+	4,7	1,6	3,6

Легенда на оценките в теста:

Оценките по отделните показатели са по скалата: 1 (най-ниска оценка) до 6 (най-висока оценка)

Panasonic
TX-L32S20E
TX-P42G20E
TX-P46GT30E

Philips
37PFL8605H/12
32PFL8605H/12
32PFL5406H/12
42PFL3605H/12

Sharp
LC-32LE430E
LC-32LE320E

Общо екстри									Общо удобство						Разход на електроенергия (kWh)	ОБЩА оценка 0 - 100 т.
Технически измервания	Показване на снимки	Използване като монитор	Използване в мрежа с компютър	Възможност за сърфиране в интернет	HDD или USB запис	Телетекст	Възможност за 3D предаване	Общо Екстри	Инструкция за инсталиране	Ежедневна употреба	Опции на менюто	Работа на дистанционното	Инструкция за употреба	Общо удобство		
4,2	5,6	5,4	5,2	4,2	5,0	4,5	4,8	5,1	5,3	5,0	5,0	4,5	3,5	4,8	4,0	76
4,0	5,6	5,6	5,2	4,2	5,0	4,5	4,3	5,1	5,3	5,0	5,0	4,5	3,5	4,8	3,8	75
4,2	5,5	5,4	5,2	4,2	5,0	4,5	4,7	5,1	5,3	5,0	5,0	4,5	3,5	4,8	3,9	73
3,9	5,4	5,5	4,8	4,2	5,0	4,5	4,3	5,0	5,3	5,0	5,0	4,5	3,5	4,8	3,9	71
4,4	5,4	5,6	4,5	-	-	4,5	-	4,9	4,3	4,0	4,0	4,0	3,5	4,0	4,0	71
3,9	5,6	5,4	-	-	-	4,5	-	5,1	4,8	4,5	4,5	4,5	2,0	4,3	5,7	61
4,2	5,2	4,1	-	-	-	5,0	-	4,8	4,0	4,5	4,5	4,0	2,0	4,2	4,3	61
3,6	5,1	5,5	-	-	-	5,0	-	4,9	3,8	3,5	3,5	3,5	3,0	3,5	5,6	61
3,1	5,5	5,5	4,7	4,1	-	3,5	-	4,6	3,7	3,5	3,5	3,0	3,5	3,4	3,7	60
3,5	4,6	5,3	-	-	-	4,0	-	4,5	3,7	3,5	4,0	4,0	3,0	3,6	4,0	60
3,7	5,6	5,3	4,6	-	-	4,5	-	5,0	4,8	4,5	4,5	4,5	2,0	4,3	3,4	60
3,2	5,4	5,1	4,7	4,1	-	3,5	-	4,6	3,7	3,5	3,5	3,0	3,5	3,4	4,3	60
3,9	5,1	3,9	4,5	-	4,9	4,5	-	4,7	4,0	4,5	4,5	4,0	2,0	4,2	1,2	60
4,1	5,0	5,5	-	-	-	4,0	-	4,6	3,8	3,5	3,5	3,5	2,5	3,5	5,6	59
3,8	5,1	5,1	5,1	-	-	4,5	4,4	4,8	4,6	4,5	4,5	4,5	2,0	4,3	1,0	57
4,2	4,7	3,6	4,5	-	4,8	5,0	4,1	4,6	4,0	4,5	4,5	4,0	2,0	4,1	1,3	51
3,5	2,4	4,6	-	-	-	4,5	-	3,7	4,8	4,0	4,5	4,5	2,0	4,0	2,3	48
4,0	5,6	5,3	-	-	-	5,0	-	5,1	3,8	3,5	3,5	3,5	3,0	3,6	4,6	47
3,5	5,7	4,9	-	-	-	4,0	-	4,8	3,3	3,5	3,5	3,5	1,5	3,3	3,5	21

ОБЩАТА ОЦЕНКА (рейтинг) на продукта
е от 0 – 100 точки:

> 60 т. - Добра
51-60 т. - Задоволителна
41-50 т. - Минимална
< 40 т. - Слаба

продължение от стр. 17

Кратък речник

При покупка на телевизор ще се сблъскате с множество съкращения и термини.

Ето нашите разяснения:

DVB-T Тунер – (съкратено от Digital Video Broadcasting – Terrestrial) – приемник, който позволява приемането от наземна цифрова телевизия чрез антена.

DVB-C Тунер – (съкратено от Digital Video Broadcasting – Cable) – приемник, който позволява приемането от кабелна цифрова телевизия чрез кабелен оператор.

DVB-S Тунер – (съкратено от Digital Video Broadcasting – Satellite) – приемник, който позволява приемането на цифрова телевизия чрез сателит.

EPG – (съкратено от Electronic Programme Guide) – електронен програмнен гайд, чрез който сателитният или кабелен оператор предоставя на абонатите си информация за телевизионната програма.

HDMI – (съкратено от High Definition Multimedia Interface) – компактен аудио/видео интерфейс за предаване на цифрови данни.

DVI – (съкратено от Digital Visual Interface) – стандарт за свързване с високо качество за предаване на цифрови данни.

VGA – (съкратено от Video Graphics Array) connector – среща се като RGB или HD-15 – стандарт за свързване, масово разпространен при повечето видео карти, компютърни монитори и телевизори.

Ethernet – термин, използван за серия от компютърни мрежови технологии, предназначени за локални мрежи (LAN).

HD – (съкратено от High Definition Television) – телевизия с висока разделителна способност.

LED – (съкратено от Light Emitting Diode) е полупроводник, излъчващ светлина през видимия спектър, когато през него премине електрически ток. Тази технология показва значително по-дълъг живот и по-ниско потребление на ток в сравнение с конвенционалните крушки. Светлината, която се получава, е в различни цветове, в зависимост от цвета на използвания за направата на съответния диод материал.

AAC (Advanced Audio Coding) – това е схема за цифровизация на аудио информацията. Създаден е с идеята да замести MP3 и в известен аспект постига по-добро качество от него. AAC е основен формат, използван от iPhone, iPod, iPad, iTunes и PlayStation3. Форматът поддържа честоти от 8 до 96 kHz и 48 канала.

SCART изход – стандартен конектор за свързване на аудио-визуална техника, това е най-разпространеният метод за свързване на такива устройства.

шия телевизор. Подобрете нещата, до които имате достъп. Например можете да подмените стария кабел и да го замените изцяло от разклонителната кутия на етажа до самият телевизор. Ако имате повече от един телевизор, направете подходяща мрежа за точния брой телевизори в дома ви. За по-високо качество на мрежата използвайте кабели и антенни разклонители на изпитани марки.

Пренос на телевизори

Има правила за превоз на телевизори, които трябва да следвате, за да не останете неприятно изненадани след отварянето на кутията у дома.

Транспортирайте телевизора само във вертикално положение. Това правило е в сила най-вече при плазмените телевизори. При поставяне в хоризонтално положение се появява напрежение в панела, което при големи вибрации и сътресения води до микроскопични пукнатини и увреждане на дисплея.

Любопитно

Качество на звука

Тестването на звука и неговото качество се определя чрез интегрална методология. Първоначално се прави подбор на трима души с високи познания в областта на музиката, след което се възпроизвеждат три серии звуци. Тези три серии покриват цялата гама от типични телевизионни звуци. Възпроизвеждат се различни стилове музика – най-често класика и поп записи, звуци от драматични телевизионни сцени с мъжки и женски гласове, както и музика за фон.

Оценява се качеството на звука при неговото увеличаване и намаляване, като се вземат предвид страничните шумове.

Как тествахме?

В теста на Международната организация за потребителски проучвания и тестове (ICRT) са включени 38 модела телевизори (резултатите от пълния тест може да видите на сайта на „Активни потребители“: <http://www.aktivnipotrebiteli.bg/>)

Закупуване на тестовите модели: 2011
Проучване на цените: Август 2011

Тествани са следните показатели:

Технически характеристики

Включена е информация за основните технически характеристики: големина на екрана, USB и карта памет, DVB-T Тунер, DVB-T MPEG4 съвместимост, DVB-C тунер, DVB-C MPEG4 съвместимост, DVB-S тунер, DVB-S MPEG4 съвместимост, AAC формат, SCART изход за DVB сигнал.

Връзки и тунери

Качество на картината – тестване на телевизорите в две сцени – тъмни и светли, като се взимат предвид и страничните смущения

Качество на звука – тестване на качеството при типичните звуци, допълващи картината на телевизора

Екстри – съдържа информация за възможностите на техниката за свързване с различни аудио и видео източници, работа с компютър и телетекст.

Удобство при работа – оценена е сложността на инструкциите за инсталиране и употреба на устройството, работа с дистанционно, опциите на менюто, както и ежедневната употреба.

Разход на електроенергия kWh

Как да направим филтър за пречистване на вода?

Използвайте само в краен случай

Хората могат да живеят до една седмица без храна, но без вода – само два-три дни. При авария и в райони с остаряла водопроводна мрежа достъпът до чиста вода може да се окаже предизвикателство, а замърсената вода има опасност да съдържа бактерии и отровни примеси. В такива случаи е добре да знаем как сами можем да си направим воден филтър.

Създаване на филтър от няколко нива

1. За целта трябва да имате поне два големи съда за вода. В първия ще се постави нефилтрираната вода, а във втория - вече филтрираната. Ако имате повече съдове, те могат да се превърнат във филтри.

2. Пробийте капачката на съда, или ако няма капачка, направете малки

дупки в долната част на съда, който ще използвате за филтър. Тези отвори трябва да позволяват на филтрираната вода да минава.

3. Намерете филтриращи агенти. В краен случай за целта може да използвате малки камъчета или чакъл, дървени въглища, пясък, трева или памучни дрехи. Филтри за кафе или топки с памук, потопени във водата, също вършат добра работа.

4. Натрошете дървен въглен (останал например от огъня в камината) на съвсем малки парченца.

5. Подредете материалите за отсяване на различни частици. Първо се подредят най-големите парчета. Върху тях на слоеве се поставят по-малките, като най-миниатюрните са най-отгоре. Пример за правилно нареждане е: първо чакъл или скали, след това пясък и дървени въглища

Внимание

Филтрирането на водата не гарантира, че използването ѝ е напълно безопасно. Може, въпреки филтрирането, в нея да останат различни бактерии. Ето защо е добре слез филтрирането водата да се свари или в нея да се пуснат таблетки за пречистване. Имайте предвид също и, че филтрите за вода, които се продават в магазините, отстраняват повече бактерии и микроорганизми от импровизирания филтър.

и накрая - памук или филтри за кафе за улавяне на най-малките частици.

6. Изсипете нефилтрирана вода в импровизиран филтър и оставете водата да изтече в следващия контейнер. Може да се наложи да повторите процедурата няколко пъти.

Как да не изглеждаме глупаво на снимка

Изправете се и слушайте фотографа

Усмихвайте се. Това е сред най-добрите съвети за сполучлива снимка. Упражнявайте се да се усмихвате поне седмица преди деня, в който ще се снимате. Повечето снимки не се получават точно защото хората не знаят как да се усмихнат. Мислете за нещо положително.

Облечете се подходящо. Ако не е нужно да отидете облечени по определен начин, заложете на едноцветна риза в свеж цвят и подходящи джинси. Не прекалявайте с бижутата.

Тренирайте. Вземете малко столче и седнете на него. Потърсете някой, който да ви направи пробни снимки или само да имитира, че ви снима.

Представте си, че е истинският ден за снимки и вижте резултата. Ако не ви хареса, опитайте отново, докато се получи.

Не бъдете нервни в деня на снимките. Заставайки пред обектива на фотографа, представте си, че сте си вкъщи и си спомнете как се упражнявахте. Изправете се и слушайте фотографа. Правете това, което той ви казва.

Предупреждение. Ако не забравите за хората наоколо и не овладеете притеснението си, има риск да се прегърбите и да се усмихвате изкуствено. Не го правете, защото ще се получи лоша снимка.

Електрическа четка за зъби

Проверете дали главата може да се сменя

Много хора предпочитат да мият зъбите си с по-малко усилия като използват електрическа, вместо обикновена четка за зъби. Вижте кой модел е най-подходящ за вас.

Видове електрически четки за зъби

С редуване на посоката на въртене

Главата на тази четка за зъби се върти в кръг първо в едната, а после в другата посока. Тя е малка и заоблена, и вибрира много бързо напред-назад, за да почисти всяка страна на отделния зъб, преди да преминете към следващия.

С противоположно въртене на власинките

Тези електрически четки за зъби имат глава, подобна на стандартната четка за зъби, но снопчетата от власинки се въртят в различни посоки – всяко снопче се върти в обратна посока на съседното до него.

Двуглава

Както подсказва името, тези електрически четки за зъби имат две глави - обикновено контра-вибрираща и традиционна, статична. Идеята на създателите на тази четка вероятно е била, че колкото повече власинки има, толкова по-добре ще почисти зъбите ви. Може и да са прави.

Нашият съвет

Съветваме ви да изберете електрическа четка за зъби с подвижна глава, вместо с фиксирана. Така няма да се налага да сменяте цялата четка, когато власинките се износят и деформират, а ще смените само главата. От една страна ще се погрижите за околната среда (защото намалявате отпадъците), а от друга ще спестите пари.

С регулиране на въртящите се снопчета

Продажбите на този вид заемат значителна част от пазара на електрически четки. Както подсказва името, тези четки за зъби имат набор от въртящи се снопчета. Те могат да бъдат подредени в кръг, който се върти, или да се направи така, че само отделни снопчета да се въртят.

С движения нагоре-надолу

Вместо да се въртят, тези четки за зъби вибрират и се движат нагоре и надолу. Има и такива, които се движат напред-назад.

С интензивна вибрация

Производителите на тези четки твърдят, че те най-добре премахват

плаката, защото вибрират върху зъбите ви с ултразвукова скорост от над 1000 вибрации в минута.

Четки за зъби с таймери

Те ви гарантират, че ще отделите на зъбите си необходимите две минути за цялостно и добро почистване. Най-често срещаните таймери са със звуков сигнал, който се задейства след изтичането на препоръчителните две минути, но има и по-модерни, които отчитат времето, необходимо за измиване на различни зони в устата ви.

Датчици за натиск

Не е необходимо да натискате прекалено силно, докато миете зъбите си, за да премахнете плаката. Истината е, че това по-скоро може да ви навреди, отколкото да помогне. Някои електрически четки за зъби имат датчик за натиска, който „пиука“ предупредително, ако натискате прекалено силно, докато миете зъбите си.

Захранване

Електрическите четки за зъби обикновено използват стандартни батерии AAA. Когато се изхабят, може да ги смените. Имайте предвид, че при някои модели батериите не се сменят и когато се изтощят, може да се окаже, че трябва да си купувате нова четка. Най-практични са електрическите четки с акумулиращи батерии. Те се зареждат чрез специална стойка за четката, която играе ролята и на зарядно, ако е включена в контакта.

За какво да внимавате

Производителите твърдят, че електрическите четки за зъби с интензивна вибрация трептят с ултразвукова скорост и това е най-добрият начин за борба с плаката. Истината е, че ултразвуковите честоти започват от 20 000 трептения в секунда. Тестовите на електрически четки за зъби доказват, че няма модел, който дори да се доближава до тази честота. Този тип електрически четки за зъби обикновено са по-скъпи. Според експертите по стоматология напълно липсва доказателство, което да потвърждава факта, че премахват плаката по-добре от електрически четки за зъби без претенции за ултразвукова скорост на трептене.

С допълнителни функции

Проверете дали четката има допълнителни функции – например за чувствителни зъби, освежаване и избелване, или масажиране на венците.

Плавен старт

Ако за първи път ви предстои да ползвате електрическа четка за зъби, вибрациите може да ви се сторят малко резки и неприятни в началото. По тази причина някои четки имат опция „плавен старт“. С нея силата на вибрациите се увеличава постепенно и плавно с всяко следващо миене на зъбите, така че да свикнете с трептенето.

Дръжка с мек захват

Най-удобните дръжки имат меко покритие на правилните места, което прави четката значително по-удобна за използване. Друг плюс е, че намаляват вибрациите, които усещате с ръката си, докато си миете зъбите.

Индикатори за зареденост на батериите

Различни по цвят или мигащи светлини върху дръжката на електрическа четка за зъби ви показват колко живот остава в батерията.

Защо електрическа четка за зъби?

Някои си купуват електрическа четка, защото с нея по-лесно измиват зъбите си добре. Ако натискате прекалено силно или твърде леко, електрическа четка ви помага да постигнете оптималния натиск. В случай, че не отделяте достатъчно време за устната си хигиена, някои модели имат таймери. Те гарантират, че зъбите ви всекидневно ще получават вниманието, което заслужават. Електрическите четки са добър начин да научите детето си на правилната техника за миене на зъби. При хора с артрит и други заболявания, затрудняващи боравенето с ръце, електрическите четки за зъби са истинска необходимост. Освен за хора с увреждания, те са удобни и за болногледачи, които трябва да мият зъбите на пациентите си. Електрическите четки за зъби може да разполагат с полезни функции, предназначени да

Съвети за стоматологично здраве

Една от най-големите ползи от миенето на зъбите е, че предотвратява заболявания на венците. Здравословното хранене също може да допринесе да запазите зъбите си в добро състояние. Доколкото е възможно, избягвайте сладки храни и напитки, но ако много обичате – поставете се да ги приемате по време на хранене и не повече от четири пъти на ден.

Четки за междузъбното пространство

Четките за почистване на пространството между зъбите са като алтернатива на конците. Те се състоят от метална нишка с пластмасово покритие, прикрепена към пластмасова дръжка. Можете да вмъкнете нишката в пространствата между зъбите си, за да ги почистите. Проблемът с тези „четки“ е, че вършат работа само за хора, които имат разстояния между зъбите си, а това не важи за всеки. Те трябва да се използват само по зъболекарска препоръка. Ако се опитате да чистите зъбите си с такава четка, въпреки че нишката трудно влиза между зъбите ви, това може да доведе до възпаления и дори до кървене на венците.

Изборът на подходящия за вас модел електрическа четка за зъби ще ви помогне да запазите зъбите и венците си здрави. Помнете, че електрическата четка за зъби е вещ по-скоро от типа „добре е да я имаш“, отколкото необходимост. Обикновените четки също вършат добра работа.

отговорят на специфични изисквания – например да са подходящи за избелване, освежаване или за чувствителни зъби.

Обикновена или електрическа четка за зъби?

Научните становища се различават по отношение на това коя четка най-добре почиства зъбите. Може да измиете зъбите си перфектно дори и с обикновена четка и никога да не ви потрябва електрическа, особено ако зъболекарят ви не открива проблеми с техниката ви.

Има четки с различен дизайн, които помагат да измиете труднодостъпни области като например пространството между зъбите, но няма четка за зъби, за която да е доказано, че е най-ефективна. Затова, каквато и четка да изберете, гледайте да е с удобна дръжка и меки власинки. По-твърдите може да увредят устните тъкани, венците и др.

Електрическа четка, удобна за път

Ако често пътувате и възнамерявате да носите електрическата четка за зъби със себе си, изберете модел, който върви в комплект с чантичка или поне капачка за пътуване. В тези чантички обикновено има място за вашата четка и за няколко резервни глави за нея. Капачката просто се щраква около главата на четката и така я предпазва и съхранява чиста.

Трябва да помислите и за живота на батерията. Ако четката ви за зъби не е със самостоятелни батерии, може да се наложи да вземете допълнителен комплект батерии за смяна, в зависимост от това колко дълго ще отсъствате от дома си. При лабораторни тестове се вижда, че животът на батериите на електрическите четки за зъби е между 4 и 16 часа.

Ако четката ви е с акумулаторни батерии, помислете дали да не ги заредите добре преди тръгване и да оставите зарядното вкъщи. Стига да не отсъствате дълго, това може да се окаже достатъчно. Четките с индикатор за зареденост на батерията ще ви ориентират добре в тази ситуация.

Закачалки за стена

Някои електрически четки за зъби имат комплект за монтиране на стена, ако искате да държите четката си близо до мивката. Може също да държите четката си и в поставката-зарядно, когато не я използвате и така тя винаги ще е заредена. Имайте предвид обаче, че тези поставки са малко нестабилни.

Как да миете зъбите си?

Независимо каква четка за зъби използвате, трябва да миете зъбите си два пъти дневно – непосредствено преди лягане и още веднъж, например сутрин. Опитайте се да четкате най-малко две минути, като отделяте еднакво време за горните и долните зъби. Бъдете методични и се старайте да измиете всички кътчета, включително между зъбите. По-старателното миене на зъби означава по-малко посещения при стоматолог.

Каква паста за зъби да изберете?

До момента най-важният аспект на грижата за зъбите е редовната употреба на паста за зъби с флуорид. Флуоридът помага за предотвратяване на кариесите до 12 часа след употреба през нощта и за 3-4 часа през деня. Използвайте паста за зъби с най-малко 1350 части на милион (ppm) флуорид и след измиването изпийте пастата, както е концентрирана, вместо да плакнете устата си с вода.

Етикетирание на автомобили

Как се мери енергийната ефективност на новите леки коли?

В предишните два броя ви запознахме с емисиите CO₂ от новите бензинови и дизелови автомобили с обем на двигателя под 1.5 кубика и от 1.6 до 1.9 кубика. В този брой ви представяме данни за автомобили на дизел и бензин с обем на двигателя над 2 кубика.

От година насам в България новите леки автомобили се маркират с клас на енергийна ефективност, подобно на електроуредите. Основният критерий, по който се определя в кой енергиен клас попада даден автомобил, е степента на излъчване на емисии CO₂. Наредбата за изискванията за етикетирание на нови пътнически автомобили и за предоставяне на информация относно разхода на гориво и на емисиите на въглероден диоксид задава следните критерии:

Клас на енергийна ефективност	Граници на емисиите на CO ₂ спрямо средната стойност на емисиите на CO ₂ на регистрираните нови пътнически автомобили в ЕС (в %)	Граници на емисиите на CO ₂ спрямо средната стойност на емисиите на CO ₂ на регистрираните нови пътнически автомобили в ЕС (g/km)
A	-25% и по-малко	CO ₂ ≤ 115
B	-15% - -25%	115 < CO ₂ ≤ 130
C	-5% - -15%	130 < CO ₂ ≤ 146
D	-5% - +5%	146 < CO ₂ < 161
E	+5% - +15%	161 < CO ₂ < 177
F	+15% - +25%	177 ≤ CO ₂ < 192
G	+25% и повече	CO ₂ ≥ 192

CO ₂ емисии от бензинови автомобили с обем на двигателя над 2.0 кубика		
Марка	Модел	Емисии (g/km)
Jaguar	XJ 4.2 V8 Super	289
Audi	TT Coupe 2.0 quattro TTS	188
Volkswagen	Passat CC GT 2.0 TSI	199
Mercedes-Benz	CLK-Class Coupe 320 CDI	205
BMW	3-Series Coupe 335i SE	218
Porsche	911 Carrera 4 3.6	237
Rolls Royce	Phantom Coupe	377
Lamborghini	Murcielago LP640 Coupe	495
Audi	A6 3.0T FSI quattro SE	223
Ford	Mondeo 2.0i Zetec 4dr.	189
Opel	Insignia Elite 2.0i turbo 4dr.	207
Volkswagen	Tiguan sport 2.0TSI 5dr.	213
Honda	Accord 2.2 i-DTEC ES GT 4dr	170
BMW	5-Series 523i SE	178
Alfa Romeo	GT 2.0 JTS	207
Fiat	Bravo 2.0 MultiJet 165 Sport 5dr	139
Ferrari	430 Coupe	345
Hyundai	Santa Fe 2.2 CRTD GSI (5 seat) 5dr	191
Kia	Sportage 2.0 XE 5dr	194
Jeep	Patriot 2.4 Limited 5dr	214
Mazda	5 2.0 Sport 5dr	187
Nissan	QASHQAI 2.0 Tekna (4x4)	199
Renault	Laguna Sport Tourer Expression 2.0 16v	182
Saab	9-5 Estate Turbo Edition 2.0t 5dr	214
Seat	Altea 2.0 TSI FR 5dr	194
Suzuki	Grand Vitara 2.4 SZ4 5dr	208
Toyota	Avensis TR 2.0 V-matic Tourer	165
Volvo	S80 2.5T SE Lux Premium	223

CO ₂ емисии от дизелови автомобили с обем на двигателя над 2.0 кубика		
Марка	Модел	Емисии (g/km)
Jaguar	XF 3.0 V6 Diesel Portfolio	179
Mercedes-Benz	CLK-Class Coupe 320 CDI	193
BMW	3-Series Coupe 335d SE	177
Alfa Romeo	Brera 2.4 JTDM	179
Audi	A5 2.7 TDI SE	167
Renault	Laguna GT 2.0dci 180 Fap	172
Volkswagen	Passat CC GT 2.0 TDI	159
Jaguar	XF 3.0 V6 Diesel Portfolio	179
Audi	A8 3.0 TDI quattro SE 4dr	224
Ford	Mondeo 2.2 TDCi Zetec 5dr	165
Skoda	Superb SE 2.0 TDI CR 4dr	153
Volkswagen	Passat Estate Sport 2.0 TDI CR	148
BMW	6-Series Coupe 635d	183
Peugeot	807 Executive 2.0 HDi	183
Audi	A8 3.0 TDI quattro SE 4dr	224
Honda	CR-V 2.2i CTDi ES	173
Hyundai	Santa Fe 2.2 CRTD CDX (7 seat) 5dr	218
Kia	Sportage 2.0 CRDi XE (2WD) 5dr	184
Jeep	Patriot 2.0 CRD Limited 5dr	180
Mazda	5 2.0 TS Diesel 5dr	159
Mitsubishi	Lancer 2.0 DI-D GS2 5dr	165
Nissan	QASHQAI 2.0 dCi Acenta (4x4)	184
Renault	Scenic Dynamique S 2.0 dCi 150	186
Seat	Altea 2.0 TDI DSG Stylance 5dr	160
Toyota	Avensis TR 2.2 D-4D Tourer	150
Volvo	S60 2.4D SE Lux	174

На градус

В нетрезво състояние ли се пишат етикетите?

Хайде на промоцията!

Чакали сте дълго да купите на промоция комплект с инструменти от 43 части? Бягайте бързо в магазина за строителство и ремонт, показан на снимката. Както се вижда от задрасканата стара цена и обявената нова, трудно е да устоиш на такова предложение. Преди комплектът е струвал цели 49,00 лева, а сега можете да си го купите само за 49,00 лева!

Дори и замразени, те наддават на тегло

Някой от супермаркет „Перла“ изглежда е бил на градус, докато е лепил етикети върху пилешките дробчета, произведени от фирма „Градус“. Как иначе да си обясним разликата в теглото, посочено от производителя и това, което виждаме върху етикета, поставен от търговеца? А може в супермаркет „Перла“ да хранят замразените пилета и те да наддават, докато ги чакат да се продадат, знае ли човек?

Отчет до дупка

Кампанията по отчитането на топломери тази година не подмина дори и нетополфицираните сгради. Да вземем за пример сградата на ул. „Христо Максимов“ 51 в София. В нея домакинствата не ползват централно топлоснабдяване, нямат топломери, нито търговски взаимоотношения с фирма „Техем“, но за сметка на това имат насрочени дата и час за отчет. Дали пък с някоя нова промяна в Наредбата за топлоснабдяването не са въвели повсеместна такса мощност – дори и без тръби, пак да плащаш?

КАК ДА ПОЛУЧАВАМ СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ?**1. КАТО СТАНЕТЕ ЧЛЕН НА АСОЦИАЦИЯ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ****СТАНДАРТНО ЧЛЕНСТВО** – 25 лева за 2011 година, включва:

- Абонамент за списание АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ за съответната календарна година.
- Всички информационни издания на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ, издадени през 2011 г.
- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация.

ПЪЛНО ЧЛЕНСТВО – 40 лева за 2011 година, включва:

- Всичко, което получавате чрез „Стандартното членство“ плюс безплатна индивидуална правна консултация с юрист и до 3 писмени консултации от специалисти на АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ при разрешаване на потребителски спорове с търговци и производители.

ОН-ЛАЙН ЧЛЕНСТВО – 15 лева за 2011 година, включва:

- Разширен достъп до информацията в интернет страницата на асоциацията – достъп до резултатите от тестове на продукти и услуги, статии и полезна информация

2. АБОНАМЕНТ ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА – 30 /тридесет/ лева за 10 броя на списанието (издава се фактура).

Най-лесно може да станете член АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ на адрес:

<http://aktivnipotrebiteli.bg/продукти-и-абонаменти>**3. СПИСАНИЕ АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ** може да закупите и от следните обекти за плащане на битови сметки в София и Варна:

Район	Адрес
Гр. Варна	
Приморски	Ул.Роза и ул.Ян Палах
Одесос	Ул.Цар Петър и ул.Ал.Рачински
Аспарухово	жк Аспарухово, Спирка с-у ОУ ХР.Ботев
Младост	Ул.Под игото и ул.Капитан Райчо
Владиславо	жк Владиславо, III м.р. до бл.302
Владиславо	жк Владиславо, II м.р. п-р Кайсиева градина
Одесос	Площад "Мусала"
Гр. София	
Сердика	В сградата на Р-н Сердика
Лозенец	П-р "Римска Стена"
Възраждане	"Женски п-р", Адм.сграда
Слатина	Пазар "Ситняково"
Красно село	Пазар "Красно село"
Триадица	Пазар "Иван Вазов"
Овча купел	Пазар „Овча купел 2"
Искър	Пазар „Дружба 1"
Връбница	Пазар „Връбница"
Подуяне	Пазар „Хаджи Димитър"
Слатина	Пазар "Слатина"
Искър	Пазар „Дружба 2"
Надежда	Пазар „Толстой"
Лозенец	Пазар "Хлад.-Сребърна"
Възраждане	Метростанция Константин Величков
Подуяне	Пазар „Герена"
Младост	Пазар "Младост 4"
Средец	Метростанция Су "Кл.Охридски"
Изгрев	Метростанция Ж.Кюри
Младост	Метростанция Младост
Люлин	Руски пазар, Абонаментно бюро на ЦГМ
Средец	Метростанция Ст."В.Левски"
Студентски	Метростанция ГМДимитров
Средец	Метростанция Сердика
Връбница	Метростанция Обеля
Люлин	Метростанция Западен парк
Люлин	Метростанция Люлин
Младост	До Р-н Младост, Абонаментно бюро на ЦГМ
Младост	жк Младост 2, РУМ Младост
Илинден	Метростанция Вардар
Триадица	бул. „Ст. Тошев", бл. 221А, вх. „Б", партер
Сердика	Бул. „Първа българска армия" и бул. „Каменоделска
Студентска	бул."Акад.БорисСтефанов", с-у Зимния дворец
Слатина	ул."Николай Коперник", пред бл.109

Показалец на по-важните теми в списанието**Тестове**

Авиокомпани	8/2010
Антивирусни програми	3/2011
Автомобили - спирачки	2/2011
Батерии	4/2011
Батерии	5/2011
Видеокамери	5/2011
Външни хард дискове	4/2011
Вода за уста	7/2010
Детски колички	6/2010
Детски столчета за кола	2/2010
Диетичен хляб	1/2011
Електронни книги	6/2011
Енергоспестяващи лампи	4/2011
Кисело мляко	3/2011
Колбаси	10/2010
Лампи	8/2010
Мобилен интернет	3/2009
Мобилни телефони	6/2011
Мобилни телефони	9/2010
Навигационни системи	6/2010
Праховсмукачки	4/2010
Принтери	7/2011
Сирене	2/2011
Слънцезащитни продукти	5/2010
Телевизори	7/2011
Тоалетна хартия	1/2010
Фотоапарати	7/2010
Хляб	1/2011
Хляб	5/2011
Ютии	9/2010

Проучвания

Здравноосигурителни фондове	1,2,3/2011
Касови банкови преводи	5/2010
Роуминг услуги	2/2010
Такси при теглене от банкомат в ЕС	5/2011

Справочна информация

Електроуреди рециклиране	5/2010
Е номера - антиоксиданти	6/2010
Е номера - консерванти	5/2010
Миещи препарати - символи	2/2010
Символи на пластмасите	2/2011
Сравнение на цени България-ЕС	3,4/2011
CO2 емисии от нови автомобили	5,6,7/2011

Опасни стоки

Вид на стоката

Количка за кукли

Описание на продукта

Количка за кукли с механизми за съгъване. Изработена е от розови пластмасови тръби с диаметър 13 mm, с текстилна седалка (червен плат с различни цветни фигури), опакована в прозрачен полиетиленов плик с цветен хартиен накрайник, с надпис Lovely Baby Barrow и надпис Beautiful Go Cart.

Страна на произход

Китай

Вносител

„ЗИМ“ ЕООД - гр. Пловдив,
ул. „Арх. Камен Петков“ № 12

Опасност/естество на риска:

Има опасност от физическо нараняване, причинено от „ефекта на ножицата“, тъй като установеното минимално разстояние за защита от срязване между движещите се части е 3 mm, вместо 12 mm.

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространението и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

Вид на стоката

Настолна лампа

Описание на продукта

Преносима настолна лампа, марка ESTO, арт. № 56328. Корпусът е метален, с форма на цвете, оцветен в ярки цветове и поставен в саксия с трева; с надпис „Happy flowers blau“, бар код 9 003348 835861.

Страна на произход

Австрия

Вносител

„ЕЛЕКТРО СТИЛ“ ООД, гр. София,
район Слатина, ул. „Острец“ № 33.

Опасност/естество на риска:

Лампите не са обозначени със символ за уред клас II по отношение на защитата им срещу поражение

от електрически ток. Липсата на този символ води до съмнение, че защитата срещу поражение от електрически ток се осигурява само от основната изолация на лампата, а не от допълнителна или усилена изолация. Ако горното допускане е вярно, има опасност от поражение от електрически ток при употреба на лампата. Друг проблем е, че липсва понижаващ трансформатор/преобразувател, който осигурява безопасно свръхниско напрежение не повече от 24 V. Това прави лампите потенциално опасни за живота и здравето на потребителите при допир до части под напрежение.

Предприети действия

Издадена е Заповед за забрана за разпространението и за изтегляне от пазара на опасния продукт.

Актуален списък с всички опасни стоки, забранени за реализация на българския пазар, може да бъде намерен в интернет страницата на Комисията за защита на потребителите на адрес: <http://bit.ly/coNXN9> и в страницата на Държавна агенция по метрологичен и технически надзор на адрес <http://bit.ly/cTkGe0>

В следващия брой четете:

ВиК услуги

Специално приложение на “Активни потребители” от което ще научите всичко, което Ви интересува за ВиК услугите - как се открива партида, как се изчисляват сметките, как да намалите разходите си, на кого да се оплачете и др.

Тест на фотоапарати

Изборът на цифров фотоапарат може да бъде труден заради многото функции на различните марки и модели. Какво е важно да знаете, преди да дадете парите си?

Тест на айряни

Различава ли се айрянът в магазина от този, който си приготвяме вкъщи? “Активни потребители” провери какво съдържат готовите айряни.

ул. Врабча 26, София 1504
тел. 989 01 06, bnar@bnar.org
www.aktivnipotrebiteli.bg

Активни потребители не публикува търговски реклами. То се издържа само от вас. Купувайки списанието, вие поддържате независимостта му от интересите на търговците!

